

Št. 220

**OKTOBER
2024**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

**PRIPOROČENI
PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR**

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJICE ULICE

Kralji ulice
Oktober 2024

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

Leah Artist Mihalič, CDD20, L-King, Davor Marovt, Hana Jenko,

MyRandomArts, Alex

Ovitek

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

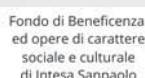
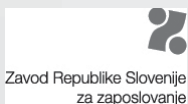
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

KOL'KOR KAPLJIC, TOL'KO LET ...

Foto: osebni arhiv

Naša dežela je prepojena z alkoholom. Potrebovali bi rešilne jopiče, ko se giblamo po njej, saj se zdi, da se v njegovi vseprisotnosti utapljam. Kot kultura to morje sprejemamo kot dejstvo, ko pa se komu ne uspe več zadržati nad gladino, si je sam kriv, da tone. V trgovinah je pri blagajni široka ponudba alkoholnih pijač visokega volumna. Če se je komu slučajno na prehodu med policami uspelo upreti, se bo pri blagajni verjetno vdal poceni skušnjavi. Alkoholne pijače so dostopne tudi na vsaki bencinski črpalki, četudi se na njih večinoma ustavljajo ljudje med vožnjo. Ne poznam restavracije, kjer bi ne točili alkoholnih pijač, razen redkih izjem, večinoma vezanih na verske centre. Pa bi morda ne bilo tako napačno imeti to možnost izbire, posebej še, če si oseba, ki je v preteklosti posredno ali neposredno trpela zaradi alkohola, za kar je v naši državi že statistično zelo velika verjetnost. Ko smo pred leti organizirali tabor v ustanovi za odrasle osebe na Krasu, so nas ob povezovanju z lokalno skupnostjo seznanili z dejstvom, da lahko od lokalnih proizvodov v okolici dobimo le alkohol, z iskanjem denimo zelenjave pa več sreče kje drugje. Tovrstne ustanove imajo tudi varovane (kar pomeni zaprte, konstantno zaklenjene) oddelke, razlog namestitve oseb vanje pa je pogosto prav njihovo pitje alkohola. V okolju, kjer na večini domačij ponujajo le vino, je od oseb, ki iščejo oddih od notranjih bojov, dvolično pričakovati, da bodo vneto abstirale. V zadnjem kotičku naše dežele se ponuja vsaj pivo, pa tudi če na voljo ni niti vode, bojim pa se, da je to pogosto tudi cenejše od česa brezalkoholnega. Po vseprisotnosti in monopolu bi se po alkoholu vsekakor lahko zgledovala pitna voda, pa tudi kakšna druga izmed osnovnih dobrin.

Alkoholnih zgodb je v naši okolici, kolikor jih želimo videti. Običajno raje pogledamo stran, ko se nam v bifejih po širnem obrobju naše dežele pogledi srečajo z moškimi, ki samotno objemajo svoje kozarce že dopoldan ter počasi luščijo težo sveta s čela. Oči se jim rosijo, ko v zamaknjeni omami mislijo na vse, ki so jih imeli radi, a jim tega, vodeni od navodil za vedenje pravega moškega, niso zmogli pokazati. Zdaj je tu le še kelnar'ca, ki nima kam pobegniti, vsaj do konca svoje izmene, pa se spogledujejo z mislijo, ali bi morda lahko z njo, dobrotnico, popravili izgubljene priložnosti. V mislih imam gospoda, ki ima diagnozo jetrne ciroze, a se še drži pri življenju. Kol'kor kapljic, tol'ko let, namreč ... Lani je prenehal piti, letos ob istem času ponovno, vmes nekajkrat. Pri pitju so se mu spotoma pridružili tudi žena ter otroci, starejši od 15 let. Je kak boljši način, ki ga poznajo, kako utopiti skrbi? Ki utopi vse skrbi, v potrthi prsih up budi, je zapisal pesnik, ki je umrl zaradi podobnih težav, ki pestijo ljubega mi gospoda. In mi smo pozlatili njegove verze.

Glede na raziskave tudi do tri četrtnine oseb z izkušnjo brezdomstva obenem trpi tudi zaradi alkohola. Tako so po klopcah ali stopniščih v urbanih centrih običajno že zjutraj v obtoku steklenice vseeno kako kakovostno zapakiranega strupa. Ljudje kramljajo, glasovi postajajo vse bolj zadirčni, rezki, čustveno nabiti. Vse, kar desetletja ni bilo izraženo, počasi hoče na dan. Potreba po priznanju, boleča, prvinska, človeška.

In uvodnik tokrat ne bo imel zaključka, ne pomiritve in res ne predloga, kako strateško ukrepati. V deželi, kjer je alkohol spodbudil že toliko trpljenja, nasilja, linča in bolečine, ne vem, če nam sploh preostane kaj drugega kot zavestno brodirati po vsej tej zastrupljeni krajini in se čuditi, da napitnice ter zdravice ob praznovanjih in vseh drugih (ne)prilikah še vedno tako prostodušno donijo.

... Bog nam daj na svet trpet.

Špela Razpotnik

Kazalo:

- 2 **UVODNIK**
- 4 **BREZDOMKA**
- 5 **PO NESKONČNI SINJINI**
- 7 **POLJE ČASTI**
- 8 **VOGAR**
- 10 **NEKAJ CESTNIH**
- 11 **ANEKDOTA IZ PRODAJE**
- 14 **MARIBORSKA STRAN**
- 17 **MARIBORSKA SCENA**
- 18 **DEMONI**
- 19 **PREDSTAVITEV KNJIGE: LUČI OB CESTI,**
LUDVIK MRZEL
- 21 **SARIN DNEVNIK**
- 22 **SLIŠANJE GLASOV**
- 24 **KRALJEVI RECENZOR**
- 28 **IZZA REŠETK**
- 31 **MILOŠEV FOTO KOTIČEK**
- 32 **KRAVŽLJANJE MOŽGANOV**
- 33 **OGLASNA DESKA**
- 35 **NAGRADNA KRIŽANKA**

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni

TO SEM JAZ: DANICA

Zaradi venske tromboze so mi 2. februarja 2022 amputirali desno nogo. V bolnišnici sem bila hospitalizirana natanko mesec dni, od tega štiri dni v komi. Na srečo imam dobro srce, kar me je rešilo. Iskreno se zahvaljujem vsem zaposlenim v UKC Ljubljana. Po odpustu sem preživela še 45 dni na rehabilitaciji v Soči. Tudi njim se zahvaljujem.

Časopis KU sem včasih ponujala pri Križankah, sedaj ga ponujam v Tivoliju. Zelo sem hvaležna, da še obstajajo dobri ljudje. Prav vse vas lepo pozdravljam.

Foto: Nada Žigank

- prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Številka na vsakem izvodu časopisa, ki ga ponujam, se ujema s člansko številko na izkaznici. Svojih izvodov časopisa ne posredujem ali preprodajam drugim osebam.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavažanja bralcev in bralk.

Prva prepoved ponujanja se običajno izreče za štirinajst dni od vročitve. V primeru preprodaje časopisov osebam, ki nimajo dovoljenja za ponujanje časopisa Kralji ulice in z njimi organizirano beračijo, ali izvršitve kaznivega dejanja oz. prekrška, ki ga sankcionira zakonodaja, strokovni tim praviloma že v prvo izreče prepoved ponujanja za en mesec, saj gre za hujšo kršitev. V primeru ponavljanja kršitev, je prepoved lahko trajna oz. za nedoločen čas. Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

BREZDOMKA, 24.

Mamino poslovilno pismo

DRAGA MOJA HČERKA!

Dolgo in močno sem si želela, da se vrneš spet k meni. S prihodom si mi vrnila nasmeh na ustnice, pogrela moje mrzlo, obupano in nesrečno srce ter mi vrnila smisel v življenje.

Zdaj vem, da me razumeš. Ti si kot jaz: ranljiva, občutljiva, a ne pokažeš tega naravnost, ob tem si trmasta, greš za svojim ciljem, če se le da. A si me presenetila, saj si se zelo spremenila.

Zelo sem vesela, da si danes takšna, kot si. Tudi ti se trudiš pozabiti na bolečine, kar pa meni težje uspeva. Rada te imam, spoštujem te in občudujem. Včasih dosti razmišljam o tej tvoji spremembi in zdi se mi, da sanjam. Vedno sem bila ob tebi, vsaj v mislih, in vedno bom. Priletela si spet k meni kot lastovka in mi podala roko in me pogrela. Posijala si name kot sončni žarek, ki pogreje dušo in srce, prinesla veselje in solze radosti. Pomirila sem se, zelo me radosti, da si vsaj ti srečna. Imaš dva sveta Petra, angela, ki pazita nate. Posebno ta tvoj z majhnimi in močnimi krilci. In vedno polnimi baterijami, haha.

Priletela si nazaj v svoje gnezdo. Moje življenje je postalo skoraj povsem prazno in brez smisla, zdaj pa je postalo smiselno in polno. Lahko bi rekli, da se je v meni naselila dvojna pomlad, v srcu in telesu, ko pogledam skozi okno v naravo. Na vse z veseljem gledam in to sprejemam! Hvala, hčerka! Imam nasmeh na ustnicah, dobro se počutim, kljub bolezni, ki ne bo izginila, a jaz hočem živeti. Imam razlog. Končno imam spet nekaj svojega – tebe in za povrh sončka Petra, ki je tudi moj. Včasih je na lepše življenje pač treba počakati, splašalo se je. Kljub svoji napaki nisem slaba oseba, a sem zanj morala drago plačati. Zato nikogar ne obsojaj in ne bodi zamerljiva, saj ne veš, od kod ta žalost, nesramnost, brezčutnost prihajajo. In ostani tako pozitivna še naprej.

Iz krhkega popka vrtnice si se razcvetela v krasni in prijetni cvet, ki ima veliko dušo, dobro srce. Čakala sem in te dočakala. Moje želje in sanje so postale resnične. Ti, draga hčerka, ostani takšna, kot si

Leah Artist Mihalič

– dobra, iskrena, poštena in razumevajoča. Vedno se imej rada, a se ne razdajaj preveč, nekaj pusti tudi zase. Življenje je kratko, je lepo in zna biti tudi kruto, včasih se nesramno poigra z nami. Zato ga živimo. Rada te imam, vedno sem te imela in vedno te bom imela. Imam tebe, prav tako pa tudi svojega malega »vsevedka«.

Razprite svoja krila in poletite kot lastovke pod oblaki. Lastovička moja mala, zelo je zrastle, a vedno ve, kje ima svoje gnezdece!

Hvala ti.

Mama bo kmalu odletela, a bo kljub vsemu vedno ob tebi.

Tvoja mama

DELA (NE)ZMOŽEN

Zavod za zaposlovanje me je napotil na skupinsko predstavitev delovnega mesta, kjer sem se prijavil za nadaljnji razgovor. Razgovor sem opravil na kadrovske službi delodajalca. Z mano in z mojimi izkušnjami so bili zelo zadovoljni in so prosili, če bi lahko začel delati že čez tri dni, v ponedeljek. Zaposil sem za odlog za en teden, da uredim stvari. V tem času so me napotili na zdravniški pregled, ki sem ga opravil z odliko. Imam tudi potrdilo za delo na višini, izpit za viličarja in dvigala za zunanje čiščenje stavb.

Po opravljenem zdravniškem pregledu je zdravnik rekel, da moram opraviti še test za zdravila in prepovedane droge. Povedal sem mu, da sem prijavljen na CPZOPD Metelkova na substitucijsko terapijo, ki ne vpliva na moje delovne sposobnosti, kar je potrdil tudi sam zdravnik. Predlagal je, da stopi v stik z delodajalcem, da jim razloži, kako stvar deluje, in da to ne vpliva na moje delovne sposobnosti, da sem več kot v dobri kondiciji in psihičnem stanju za opravljanje službe. Po daljšem pogovoru z zdravnikom sva prišla do zaključka, da tudi

če bi me sprejeli, bi od začetka bil v slabšem položaju, ker bi se vsako možno napako ali spodrselaj ali zamujanje gledalo kot posledico uporabe tega zdravila. V centru CPZOPD pa je čas od 7.00 do 7.30 rezerviran za tiste, ki so zaposleni in prejema terapijo. Zaradi tega ne razumem, zakaj nisem bil kot delavec z več kot desetletnimi izkušnjami na tem področju sprejet, saj je veliko ljudi na različnih zdravilih na svojih delovnih mestih. Jaz ne bi upravljal nobenih strojev, bi samo čistil skupne prostore in toaleta, se pravi, nisem v nobenem primeru nevaren ne sebi ne drugemu. Zdravilo spijem enkrat na dan in nima stranskih učinkov, denimo epileptičnih napadov. Sedaj sem že leto in pol brez službe in to posledično najeda mojo samozavest. Počutim se nekoristno, včasih tudi malo depresivno, saj je vse, česar si želim, biti vključen v družbo in na nekakšen svoj način biti uspešen, kolikor je to možno.

Shiva

Lan Lenart

PO NESKONČNI SINJINI, 2. DEL

Layers

Oče, s to izpovedjo želim, da se oba rešiva spon, ki so naju dušile.

Dr. Krajc,

nikoli ne vem, kdaj me čaka nizek udarec. Tišči me k tlom, tako tišči, da ne vem zase. Občutek je takšen, kot da bi ti spustili tigra za hrbet, pred katerim seveda hočeš pobegniti, a te strah ohromi, telo nikakor ne uboga in se ustavi. Dejansko so ti tigri ljudje, ki me obkrožajo in ogrožajo. Ogrožajo me s svojimi dejanji, besedami ali gestami telesa. Vse to je povsem normalno, seveda, če je v mejah normale, ampak na meni se to odraža premočno. Če bi to trajalo celo življenje, ne vem, kako bi preživel. Mislim, da vzrok tiči v preteklosti.

Morda veste, da sem nekega silvestrskega večera pred približno 35 leti (takrat sem bil star 19 let) povzročil zmedo v svoji družini. Želel sem si ženske ali sovrstnice, želel sem si princeske. Vendar mi je oče prepovedal, da bi se odzval vabilom na zabave, ki so jih prirejale prijateljice. Mnogokrat mi je rekel, da imam za ženske še dovolj časa. Zato sem zapadel v veliko otožnost, želel sem si materine toplote, ljubezni in razumevanja. Nisem ji znal razložiti svoje stiske, zato je prišlo do tega, da sem demonstrativno nekajkrat udaril v linolej na podu. Ni me niti razumela niti uslišala. Rekla je, naj že neham, torej sočutja ali razumevanja ni bilo, zato sem bil jezen nanjo. Prijel sem jo za lase in jo malo povlekel. Kolikor imam v spominu, ne zelo močno. Mama je seveda zavreščala in kaos je bil tu. To je namreč zbegalo našega psa Bobija. Povzpel se je name, čeprav popolnoma nenasilno. Jezilo me je, da je mama pri tem zavpila: »Kaj bodo rekli sosedje!« Ubogega Bobija sem močno stisnil, ker sem bil jezen tudi nanj, ker je nekako nagonsko branil mamo, ki jo je morda imel od vseh najraje, ker ga je seveda hranila. Ko sem stisnil Bobija za vrat, sem seveda pazil, da ga nisem stisnil za goltanec, ker bi ga s tem lahko poškodoval. Viktor, moj brat, me je po bratovsko oklenil od zadaj in me vprašal: »Lan, kaj je?« Takoj sem odnehal in izpustil mamo, ki so ji bili sosedje v tistem trenutku pomembnejši od mene. Zakaj razlagam najbolj tragičen trenutek v svojem življenju? Zato, ker so od tu naprej potekali dogodki skrajno tragično zame in za mojo samozavest.

Kako sem pristal na zaprtem oddelku v norišnici? Tudi umiril sem se, saj sem normalno govoril s prijateljem in bil popolnoma priseben. Miselno popolnoma čist, brez bolezenskih znakov. Sredi noči (na silvestrovo) so vstopili oče, policistka in policist. Prižgali so luč. Oče mi je z agresijo v očeh rekel: »Pojdi, Lan, jaz vem, kaj je dobro zate.« Dvignil sem roko in mu prvič v življenju pokazal sredinec. Policistka me je prijazno nagovorila, zato sem ji stopil naproti, saj so mi rekli, da moram z njimi. Policist pa je takoj planil name, mi grobo spodvihal roke in mi nadel lisice. Sredi mrzle zime so me v pižami in copatih odpeljali v noč.

Prispeli smo na Poljanski nasip, kamor sem že prej nekaj časa hodil na pogovore. Enkrat mesečno, če se ne motim. Dežurni zdravnik me je sprejel in naredil zapisnik, kasneje je prišla moja psihiatrinja in mi rekla, naj ga ne biksam, ker me lahko odpeljejo na zaprti oddelek v Polje.

Nisem si niti dobro predstavljal, kaj je to. Nato mi je rekla, da nima časa zame in da mora oditi. Malo sem bil jezen in užaljen, saj sem se med seansami (pogovori) kar malo zaljubil vanjo. Potem sta prišli še dve osebi, se pogovarjali z menoj in nato odšli. Pustili so me samega v sobici na koncu hodnika na mladinskem oddelku. Bil sem zelo jezen zaradi vseh teh dogodkov in iz protesta snel risbe pacientov s sten na hodniku. Nisem jih pomečkal, pohodil ali raztrgal, samo protestno snel. Na lepem so iz zgornjega nadstropja pritekli ljudje, ki so se zdravili zaradi alkohola. Vpili so, da pri njih v zgornjem nadstropju gori, in zmeda je bila velika. Nihče si ni upal sprožiti alarma, rdečega gumba, ki je bil pod stekelcem na steni. Upravičeno sem mislil, da grozi požar, zato sem sprožil alarm. Kot se je izkazalo pozneje, požara ni bilo. Malo kasneje je prišel dežurni čuvaj in me vprašal, če sem jaz sprožil alarm. Moj odgovor ga je zelo razburil. Vprašal me je, če sem snel risbe na hodniku. Pritrdil sem mu. Očitno sem mu šel zelo na živce in odločil se je, da mi nastavi past. Vprašal me je, če si upam podreti novoletno drevesce. Nasedel sem mu in odvrnil, da si upam. Naredil sem tri korake, ko je rekel: »Dobro.« Skratka, drevesca nisem podrl. Čuvaj je po telefonu nekoga poklical in se pri tem zvito smejal. Kmalu sta prišla dva moška v belih oblačilih in me odpeljala na zaprti oddelek v Polje. Pri tem se nisem popolnoma nič branil, samo sledil sem jima, saj nisem imel pojma, kam me peljeta. Tam so me vsi nadaljnji ukrepi in dejanja zaznamovali za celo življenje.

Skratka, prepričan sem, da so ti skrajni ukrepi proti moji mladostniški in tesnobni zaletavosti povzročili shizofrenijo ali paranooidno psihozo ali nekaj v zvezi s paranojo, kot pravite vi, doktor Krajc. Točno vem, kdaj sem zbolel, kdaj sem prvič izgubil stik z realnostjo. Stik sem izgubil, ko me je ustanova smatrala za dovolj dobrega, da se zopet vključim v zunanje življenje in grem na prostost. Zbolel sem, ker sem pristal v Polju in bil s tem ožigosan, da sem od takrat naprej norec. Pred tem sem morda imel kakšno tesnobno stanje, ker mi je oče pač prepovedoval – in sicer na perfiden psihološki način – druženje z vrstnicami in prijatelji.

Nato pa prisila, ki je bila izvršena nad mano v skrajni obliki, policija, zaprti oddelek, prisilni pripor ... v bistvu zapor, v katerem sem bil ožigosan, zaznamovan in od takrat naprej stigmatiziran kot norec. Elektrošoki, dvakrat ali trikrat. Celo ekipa za dajanje narkoze na šokih ni razumela, kaj še počnem tam. Spraševali so se, zakaj me tista psihiatrinja sploh pošilja na šoke. Zapiranje v kletko, mrežo (jeklena postelja s prepletenimi vrvmi). Nenormalno predoziranje z zdravili. Zaradi tega nisem imel obstanka, bil sem vedno nemiren in se sploh nisem mogel vzravnati v normalno pokončno držo. Zavedal sem se, da ne spadam v to grozno stanovo, zato mi je zdrav um rekel »beži« in sem pobegnil. Ko sem videl, v kakšni družbi sem se znašel, in se močno zavedal, da je z večino pacientov nekaj hudo narobe, nisem mogel razumeti, kaj počnem med njimi in zakaj z njimi delim to grozno moro.

do površine kosti
izvotlene kosti
do površine telesa
izvotleno telo

izvotleni jaz
napet obod iz prazne
sredine zroč svet

Aljoša Rode

Kar bode me še na tem svetu,
naj večna slava gre le poetu,
čeravno Kranska čbelica upu
bila res trn slovenskemu je duhu.

Bila res trn slovenskemu je duhu,
ko pred viharji cerkvenega stana
odvihral je na Dunaj, a ne v napuhu
bežeč pred talarjem domačga pristana.

Pa pojde, pa pojde, da se le vrne,
ga Dunaj niti ne preobrne
v žeji po lepih slovenskih glasih ...

Se vrne, a glej zlomka usode krute,
ga Jelovškova v stan ujame
in gre poezis v smrtne sobane.

Lucija Beguš

POLJE ČASTI, 29. DEL

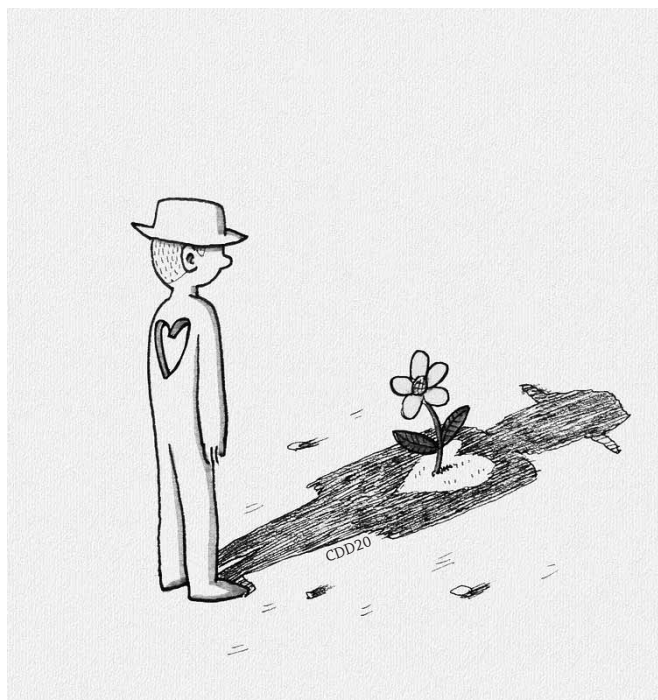
V mojih mislih je pomlad, vendar jesensko listje pada. Zbiram ga, ko mimo grem ... (John Lennon)

Luka je že tretji teden v Terapevtski skupnosti v Sopotnici nad Škofjo Loko. »Naj traja,« vedno reče Lukov oče, ko njegov sin vstopi v nov projekt. Kajti teh projektov je bilo v štirih letih že zelo veliko. Tokrat je bilo drugače. Luka se je odločil sam. Odločil se je za življenje brez droge. Delal je na sebi, obiskoval CZOPD, kjer so ga redno testirali, in bil je negativen. Umaknil se je v gore, kjer je delal v planinskem domu, občasno prihajal v Ljubljano in bil dobro razpoložen. Spet ga zanimajo družinski člani, spet je začel trenirati. Seveda pa je nekdanji odvisnik od drog še dolgo zaznamovan; za njim prihajajo vabila na sodišče zaradi kraje manjše vrednosti, kraje večje vrednosti, in spet nov sklep, pogojna kazen, a pošta še kar prihaja.

Ko prvič poskusiš nekaj novega, to naredi velik vtis, taki vtisi pa zasedejo veliko prostora v glavi. (Ane Riel, Smola)

Luka se je odločil, da vstopi v bolnišnico, v Center za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog v Ljubljani. Štiri mesece. Seveda pa je moral najprej dokazati, da misli resno. Vsaj trikrat je bil ob testiranju urina na droge in alkohol negativen. Potem je dobil datum za vstop. Z mamo sta bila točna. Ob devetih. Najprej ju je vratar opozoril, da je prišel en dan prepozno. Zagotovila sta mu, da to ni res. Po treh urah čakanja (Luka je imel prtljago in vse potrebno za bivanje v bolnišnici s seboj) ju je sprejel zdravnik, ki je spet imel pomisleke, »da sta prišla en dan prepozno«. Mami je to obtoževanje že precej presedalo, zato je na kratko zahtevala, da se pogleda v zapisnik, kdaj je določen sprejem. In mladi zdravnik je (končno) videl, da sta prišla ravno na dan, ki je bil določen. »No, potem vas bomo pa sprejeli,« je dejal naveličano. Potem sta spet čakala, čeprav ni bilo veliko »prometa«, samo eno mlado dekle, ki pa je bila videti ... hm, ne ravno čista, a ona je bila sprejeta v desetih minutah. Sprejemna zdravnica, gospa, ki slabo govori slovenščino, ju je sprejela »človeško«, izpolnila deset pol vprašanj o Luku in mamo in Luka sta se malo pomirila, da bo tu deležen profesionalnega zdravljenja, razumevanja in posluha za njegovo posebnost. Pri sprejemni sestri je mama že pred enim tednom povedala, da trenutno ni glavni problem abstinenca, ampak jeza, ki ždi v Lukovi podzvesti. Predlagano je bilo, da Luka to pove zdravnici. Dvanajsti dan v bolnišnici je bil Luka od »sopacienta« obtožen, da ne opravlja dolžnosti predstavnika za kulturo, zato je »znorel; kar pomeni, da je vstal (med dopoldanskim skupinskim terapevtskim pogovorom), vrgel beležko in svinčnik iz rok in zakričal, da se tega ne gre več. Brez pogovora je bil odpuščen. Storil je »velik prekršek«. Mama je bila čez pol ure v Ljubljani in ga odpeljala domov. Vprašala ga je, če je o svoji jezi govoril z zdravnico. Povedal je, da zdravnica še ni utegnila. V dvanajstih dneh. Zato je mama zdravnici napisala e-sporočilo, da se ji zdi, da se je sinu zgodila krivica. Seveda sta se že čez nekaj dni lahko prišla pogovoriti. Mama je kar hitro ugotovila, da vsi mlajši zdravniki »trobijo v isti rog« kot zdravnica, ki ni imela časa za Luka. Obtoževanja – kar povprek, da bi se moral Luka bolj držati pravil, ne tleskati s prsti ob (dovoljeni) glasbi in take neumnosti.

V tistem trenutku sem opazila, da se z njegovim obrazom nekaj dogaja. Brada je postala ogromna. Prej se mi je zdela obrezana kot živa meja. Lepa in mehka na dotik. Zdaj je spominjala na kup iglic. (Ane Riel, Smola)

07
KRALJI
ULICE

Mama je povedala, da ni prišla prosit, naj njenega sina vzamejo nazaj na zdravljenje, ampak želi slišati še njihovo »plat zgodbe«, izvedeti resnico, da se bo lahko pogovorila s sinom, če je res naredil napako. Seveda je vedela (ona ga dobro pozna), da je ponorel, ker se je trudil – vsaj on tako misli –, da bi našel primerno glasbo in filme. Pa tudi to, če ne bi imel težav s svojo psiho, ne bi bil prosil za zdravljenje v njihovi bolnišnici.

Ko je prosila za Lukova oblačila, ki so ostala v pralnici, je dobila odgovor, da je bila tako velika menjava pacientov, da njegovih oblačil ni več. Lepa reč. Ji je pa zdravnica večkrat zatrdila, da ima še eno priložnost pri njih, da bo lahko prišel na zdravljenje. (Kot bi otroku ponudila čokolado, ker ne sme na igrišče.) Seveda je Luka prepričan, da se to ne bo zgodilo. Krivica je bila prevelika.

Vse se slej ko prej vrne. Nič ne odide za vedno. Ena barva nadomesti drugo: svetlo zelena se umakne temno zeleni ... (Ane Riel, Smola)

Na srečo se je Luka dogovoril za pogovor (trikrat) v Sprejemnem centru za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog na Malenškovi. To je Projekt človek, skupaj na poti za človeka. Že pred štirimi leti sta Lukova starša sodelovala s terapevto na Slovenski cesti v Ljubljani, na žalost Luka tedaj še ni bil pripravljen na sodelovanje. Zanj je bilo še prezgodaj.

Za svetlobo pride tema in za temo svetloba. Na koncu listje postane prst. (Ane Riel, Smola)

Oče je Luka odpeljal na Sopotnico, kjer imajo Terapevtsko skupnost. Dva meseca naj ne bi imel stikov z »zunanjim svetom«, potem se bosta starša lahko srečala z njim.

Vsi smo prestali veliko tega, česar ne razumemo v svetu, ki je ustvarjen, da nas zlomi ali nas tako utrdi, da se ne moremo zlomiti tudi takrat, ko bi bilo to najbolj potrebno. (Tommy Orange, Tam tam)

Močno si želim, da bi tokrat zdržal.

Erazem

Foto: JN

Taubi

VOGAR

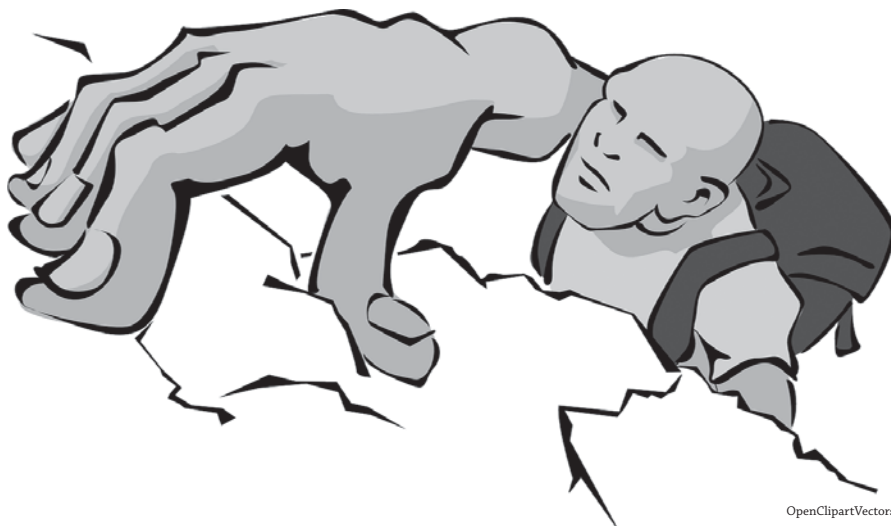
Tokrat sem šel sam. Že tretjič letos in prvič v snegu. Odkrivam, da lahko hodim po isti poti in je vsakič drugače. Še posebej, ko je zimska pravljica. Mimo zaledenelega slapu, ki je bil poleti presušen. Snega je pol metra, a je gaz že uhojena. Pa vseeno imam dereze, da ne drsi v hribu.

Čisto drugače kot takrat, ko sem bil še uličar. Pozimi, po mrzli Ljubljani v tanki usnjeni jakni in strganih supergah. Plundra v nogavicah, za katere sem že pozabil, kdaj sem jih nazadnje zamenjal. Skratka zeblo me je do kosti. Pa čeprav mi tega ni bilo treba. Takrat ni bilo treba biti klošar. Poskrbljeno je bilo za vsakogar. Služb je bilo za vse in podnajemniške sobe so bile denarno dostopne. Pa vseeno, tista mala možganska krivulja mi ni dovolila biti ukalupljen v sistem. Težnja po svobodi je zahtevala svojo ceno. Prav drago smo jo plačevali.

Danes pa ... Še vedno uradno klošar. Boem? Opremljen za zimo. Hodim med zasneženimi smrekami kot v pravljici navkreber in uživam v sončnem razgledu. Neprecenljivo. Užitek. Zasnežene tri smreke in nad najvišjo se blešči sonce. Desno skala, oblečena v sneg. Res nekaj, kar se mi zareže v dušo.

Bolj kot takrat, ko sem v mraku hodil po cesti in razmišljal, v katero klet se bom spustil preživeti noč. Sicer takrat, ko sem še bival v hotelu Zvezdno nebo, ni bilo težko priti v klet, kjer je bila temperatura malo višja kot zunaj. Takrat, v dobi Jugoslavije, so bili vsi bloki odklenjeni in je bilo med ljudmi malo več zaupanja, kot ga je danes. Takrat sem se preprosto spustil v klet, sedel na tla in zaspal. Če sem bil slučajno še lačen, sem vlomil v kakšno klet in vzel kozarec vloženi kumaric ali paprik in večerja je bila tu. Skratka, dalo se je preživeti. Zdaj pa ... Ljudje se še svojih sosedov bojijo.

Torej, hodil sem po mestu. Žal napol trezen in pri sebi. Pač ni bil dan, ko bi dobil dovolj za potešitev svoje odvisnosti in bi se lahko v miru zliž v nek vogal in zaspal. V parku sem srečal Štajerca, ki je sedel na klopci. Tudi on ni bil najbolj zadovoljen z minulim dnevom. Se pravi, da današnji dan ni bil ploden. Sedel sem

OpenClipartVectors

poleg njega, da sva skupaj zmrzovala. Niti požirka ni imel in niti ene tablete, da o čem drugem niti razmišljam ne.

»Sranje. Ne vem, kje bom spal nocoj.«
Začudeno me je pogledal. »Pa saj imaš kleti.«

»Zebe me kot psa. V kleti se pa ne bom mogel kaj preveč segreti.«

»Pojdi z menoj!«

Dvignil se je in jaz sem mu kot majhen kuža sledil. Skozi podhod Cankarjevega doma, kjer je bilo za občutek topleje. Kar milo se mi je storilo. Toda v podhodu se ni dalo spati. Vrata je takoj poklical policijo, jaz pa nisem hotel iti na Povšetovo v treznilnico na tisti posceni plohi. Pa tudi srečati se s tistim paznikom tam, ki je vedno najedal nam, stalnim strankam, se mi ni dalo. Vedno me je spominjal na muzejski ostanek partizanov. Star, s titovko na glavi in brčicami. Kot nekakšen ostanek Stalina, ki skrbi za edini gulag v Ljubljani. Ko sem na ulici pomislil nanj, mi je šlo na smeh. Kadar sem pa bil pred njim, sem bil vedno resen in stal mirno kot vojak. Saj ne, da bi bil fizično nasilen. Toda z besedami je znal tako opletati, da si mu hotel kljubovati. A to ni bilo dobro. Takrat je po navadi pozabil nate in z zajtrkom ni bilo nič. No, saj je v redu. V podhodu itak ne bova mogla spati. Tam pri piceriji Parma sva prišla ven in tam je bila ena kar lepo oblikovana železna ograja. Kot veverica jo je Štajerc preplezal. »Jebem ti, to je zapor.«
»Če hočeš biti na toplem, pridi sem.«
Ko sem preplezal, sem stopil za eno ogromno plehnato kišto. Puhaj je tako prijeten zrak, da sem se počutil prav blaženo. Očitno je bil to zračni auspuh Cankarjevega doma. Na tleh je bilo polno kartona in dek. Nekaj flaš, ki pa jih je

bilo brez veze kontrolirat, saj so bile vse prazne. Tudi če bi jih ožel, ne bi ničesar dobil. So pa moje oči takoj opazile en filter. Že uporabljen. Samo malo pa najbrž bo še. Še čajna žlička, ki je ležala poleg, in že uporabljena igla. No, nekaj pa vseeno bo. Takoj narediti dozo. Ker ni bilo vode, je tudi pljunek dober. Sicer ni bilo zadetka. Mislim, da bolj psihičen kot direkten. Kot bi iz zoca skuhal kavo. Ampak v sili hudič tudi muhe žre. Obležal sem blažen, a ne zadet. Toda vsaj pomagalo mi je zaspati. Do jutri.

Na Vogar sem prišel danes. Glede na to, da hodim bolj z očmi kot nogami, sem potreboval dobre tri ure. In potem do razgledne točke, kjer mi je takoj padla v oči tabla »Na tem mestu je Pero pri padcu žrtvoval svoje hlače, da je rešil tri litre vina«. Kaj češ drugega, kot se začeti smejeti. Kolikokrat sem jih jaz raztrgal. Toda gremo naprej proti Bohinju. Po cesti, da bo krožna. Snega se mi je zdelo, da je na vrhu več, kot ga je bilo vso pot. Toda mraza ni bilo. Vsaj meni se ni zdelo.

Podobno kot v Štajerčevi bazi. Navsezgodaj je iz vrečke potegnil en star in trd kruh in neko pasto, ki ji je rok trajanja že davno pretekel. Razlomil je kruh in ga s pokrovčkom namazal s pasto. Saj nismo v hotelu, da bi imel nož. Tako. Zajtrk je bil. Potem pa na hitro ven, še preden odprejo picerijo Parma. Vsekakor ne bi bilo v redu, če bi naju videli. Lahko bi ga deložirali iz njegove baze. Čim sva bila zunaj, sva šla vsak v svojo smer. Zadovoljen zaradi tople in mirne noči sem šel proti prvemu parku v upanju, da bodo moji sobojevniki že tam. Vso pot sem razmišljal. V Štajerčevu bazu se ne bom mogel več vrniti. Čudež je bil že to, da mi jo je sploh razkril. Takrat klošarji svojih baz niso razkrivali drugim.

Vsak je imel svojo. Za večino sploh vedel nisem, kje so. Očitno pa je Štajercu vest dala, da me je sprejel za eno noč. Toda le za eno. Čeprav ni nič rekel, sem vedel. Enkrat je trikrat. Prvič, zadnjič in nikoli več. Gremo dalje.

Po cesti z Vogarja proti Stari Fužini. Po gazi. Mimo ledenih sveč. Velikih. Malih. Še najbolj so mi v mislih ostala majhna zaledenela debela dreves in grmov. Tako pravično so izgledala. Saj bi jih kar domov odnesel. Če bi taka ostala. Vendar bodo. Na fotografiji. Le občudoval sem jih. Toplo oblečen in obut v kvalitetne

gozdarje, da so nogavice ostale suhe. Počasi proti cilju.

Iz Štajerčeve baze sem takoj stopil v plundro. No, naj tudi nogavice dobijo svoj zajtrk. Seveda ni bilo treba dosti, da so bila stopala premočena. Se mi zdi, da sem bil s svetlobno hitrostjo v podhodu Ajdovščina in lovil tisti topli zrak. Kolikor ga je pač bilo. Zdaj bi potreboval en šluk. Eno pivo. Liter vina. En akineton, artan, tavor. Tudi dva apaurina in šluk vina. Vsaj nekaj od tega, da bi prišel v zagon za preživeti dan, ki se začne. Toda kako? Naučiti se bo treba

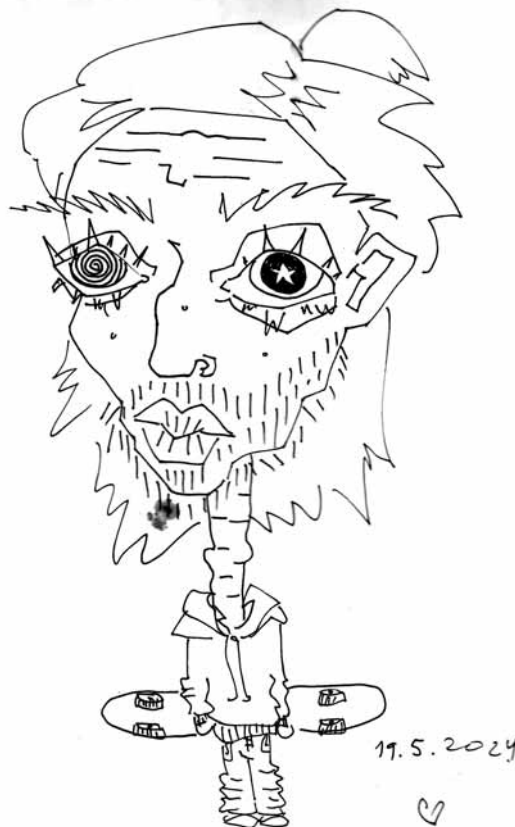
žicati. Tega pa ne znam. Vsaj za cigareto prosi enega mimoidočega kadilca. Pa tudi to ne gre. Ostajajo mi le sprehod po podhodu in ogledovanje izložb in sanje, kako bi bilo, ko bi, če bi, da bi. Pa potem ven in mimo Šestice vohat, kaj danes kuhajo. Sicer me lakota še ne ubija, samo vseeno. Nekam bo treba.

Prišel sem nazaj v Staro Fužino. Tako je današnji izlet končan in zdaj le še na avtobus in domov. Domov v svojo toplo sobo na svojo toplo čorbo. Potem pa spat v svojo posteljo. In pa seveda narediti plan, kam bom šel naslednjič.

V TRGOVINI

Zjutraj, ko popijem svojo terapijo na CPZOPD Metelkova, po neprespani noči končno preidem na nivo normalnega človeka, ko me nič več ne boli. Takrat se takšne in drugačne osebe srečamo – odrinjene v parku sredi Ljubljane. Čeprav se želimo le podružiti kot normalni ljudje in ob tem tudi spiti kakšno pivo, se iz nič pojavijo problemi. V okoljih, kjer živim in se pogosto zadržujem, nikoli ne delam težav, saj bi s tem samemu sebi pljuval v skledo, in tega se strogo, zavestno in podzavestno držim. Prav tako nikoli ne kradem.

Nekega dne tako pridem v trgovino ob omenjenem parku in pristopim do samopostrežne blagajne, kjer opazim, da ekran na avtomatu ni pravilno nastavljen, kar povem prodajalki. Ko me pogleda, vidi, da sem eden tistih iz parka, in njene oči vidno izkažejo prezir. Še enkrat jo ogovorim, na kar odrezavo odvrne, da je vse v redu. Okej, super. Stresem drobiž v avtomat in ta se ustavi, ne pokaže, da sem plačal, in ne izda računa. Vrne sicer nekaj kovancev, vendar premalo. Spet to povem prodajalki, ona pa nonšalantno: »Niste plačali, plačajte!« Odvrnem: »Rekel sem vam, da blagajna ne deluje prav, to je vaša odgovornost!« Ona pa neumorno zahteva, da plačam. Seveda medtem že prideta dva varnostnika, ki jima približno dvajsetkrat pove, da nisem plačal. Varnostnika mi ne verjameta in terjata denar. Za nekaj decibelov dvignem glas in nastane kral. Prodajalka trdi, da je videla, da nisem plačal, jaz v jezi odgovarjam, naj ne laže, nato pa eden od varnostnikov le pristopi, saj mu je nekaj na ekranu sumljivo. V tistem se sistem sproži, vrne denar in izda račun. Od varnostnika dobim opravičilo, od prodajalke pa le komentar, da itak vsi mi krademo. Nato se jezno vrne do pulta in dalje zre skozi ljudi. Vsi, ki so tam sočasno nakupovali, buljijo vame.

L-King

Seveda – vsi mi smo isti. Nemara pa je ona celo manj poštena kot mi. Od tega dne v to trgovino nimam več vstopa.

Robert Ž.

BREZDOMSKI WC

Trije spimo v zapuščeni hiši brez vode in elektrike – v skvotu. Hiša je lepa, vse je čisto, okna dokaj nova. Zjutraj, ko se zbudim, moram takoj na toaleta, čeprav zaradi starosti in zdravstvenih težav nimam več pravih občutkov, kdaj točno me prime. Se mi je tudi že zgodilo, da mi je ušlo v hlače, potem pa moraš čakati do 11.30, da se greš lahko stuširati na Poljansko. Sicer pa za veliko potrebo uporabim veliko vrečko za smeti, ki jo razgrnem po tleh, da lahko nanjo stopim in počepnem. Obrišem se s papirnatimi brisačkami, ki jih vzamem na

različnih WC-jih. Če mi jih zmanjka, uporabim kakšno staro majico. Potem to vse skupaj zavežem in dam v smeti. Vem, da moram omenjeno odvreči v rjavo kanto, ki pa je včasih ni, tako da mi je to potem malo sporno. Res si želim stanovanja s toaletnimi prostori. To je veliko vredno – da imaš WC in da se lahko umiješ.

Peter Pan

NEK CESTNIH AJ

BUDNI

Kakšen naj bi bil človek, da bo ustrezal socialnim normam? Dober, slab? Tòda kar eni vidijo kot dobro, drugi vidijo kot slabo. Seveda obstajajo neka splošna pravila, preko njih ne moremo, ampak vsak je drugačen – in prav je tako. Na svetu ne obstajajo samo dobri in slabi ljudje, temveč tudi tisti, ki so budni, in tisti, ki spijo.

Nina Stepanovič

DILEMA

Pred letom dni – premražen. Mislim, da je bil februar, morda januar, ne vem točno, ker me zebe čelo leto. Zdaj je avgust in še zmeraj me zebe. Mar sem si sam kriv?

MK

JAVNI SOVRAŽNIK (PUBLIC ENEMY)

Veste, če imate take starše, kot jih imam jaz, potem res ne rabite sovražnika. Že od rane mladosti sem špartansko vzgojen, rada sta me imela le babi in dedi, starši katastrofa. Ko v Ljubljani sedim na klopci, takoj prepoznam starše, ki jim je mar za otroke, in starše, ki jim ni. Saj otrok ni nič kriv. Za vse so krivi starši, otrok je pač nenapisana knjiga, in kar se Janezek nauči, to Janezek zna, pa čeprav same pizdarije. V belem mestu obstaja en dober grafit in pravi tako: Mi smo tisti, na katere so vas starši opozarjali! (električne rampe). Bodite dobro in radi se imejte. Ali pa vsaj pri miru pustite uboge otroke, da ne bodo takšni kot mi.

Jani Zakrajšek

P. S. Saj ni vse tako hudo: dokler ni vojne, je vse okej.

PREMISA

Že od 17. leta živim nezdravo življenje. Takrat se mi je odtrgalo, ker mi je mama težila, kakšen naj bom. Hotela je, da sem tak kot ona, trmast, delaven in priden. Trdila je, da je bolje, da sem sam, kot da sem v slabi družbi. A človek ne more biti sam.

Blodil sem po lokalih, brez denarja, in bil vsem v nadlego. Celo življenje sem bil nesrečen, brez duše, ki so mi jo zdesetkali psihiatri z zdravili. Kadim, pijem kavo, jem tablete, cele dneve sedim, ne vem, kaj bi, spošojam si za Lekadol. Star sem 63 let in v invalidski penziji. Kmalu bom odšel, tako kot so odšli vsi, ki so me imeli radi. Sem bolan, reven in star. Nočem usmiljenja, ampak spoštovanje.

Toda kdo bo spoštoval človeka, ki nič nima, ki ni nič ustvaril in živi na račun države? Ali je smrt rešitev? Ne vem. Ko so muke res velike in ko od življenja ne pričakuješ nič več, je humana evtanazija. Pa tudi to stane. To pomeni, da naj reveži trpijo do smrti, naj farmacija na njih preizkuša zdravila in naj čakajo na svoj konec, ki ga bo udejanjil Bog.

Kavica (posthumno)

TUNKI MUNKI

V svojih mlajših letih, ko nisem bil ravno hudič, kaj daleč od tega pa tudi ne, sem v Frankfurtu, kjer sem živel, s prijatelji redno igral biljard. Pravilo je bilo, da tisti, ki izgubi, plača za rundo, kar je zneslo okoli šest nemških mark.

Nekega usodnega večera sem vse igre biljarda dobil jaz, kar je s pomočjo alkohola povzročilo pričkanje in nato še pretep, zaradi katerega je moj nos še danes ukrivljen. Ko smo se nekoliko pomirili, sta se prijatelja, sita vsega, odpravila domov. S sabo sta vzela dve dekleti na poziv, ena je bila temnopolta, druga pa blondinka. Ko smo se naslednjega dne spet srečali, sta imela oba šljive. Razložila sta, da je postalo očitno, ko so se začele stvari med njimi odvijati, da sta punči transvestita. Zaradi tega sta se razburila in naredila sceno, vendar pri tem potegnili krajšo, saj sta ju prijateljici noči dobro nabunkali.

Od takrat so enega od teh dveh prijateljev klicali Tunki Munki, kar ga je blazno jezilo. Počasi sta prijatelja zacelila svoje modrice, jaz pa nos, nato pa smo spet vse skupaj ponovili.

Sedežna

NOVO STANOVANJE

Pa se je zgodilo. Dobil sem občinsko stanovanje. Zamenjava za moje dosedanje. Hyala bogu sem varčeval, zneski za obnovo so kar precejšnji. Tudi bojler sem si zamenjal. Da mi bo dobro služil. In še manjši umivalnik sem si nabavil, da je več prostora. Pa stikala in vtičnice, prejšnje je nekdo grdo poškodoval. Selitev ni lahka. Težkih predmetov ne zmoreš nositi sam. A to je moj dom. Hvaležen sem, da ga imam.

Perica

V ČUZI

Lep pozdrav vsem bralcem in bralkam časopisa Kralji ulice. Povem vam, da robija ni težka, težki so robijaši. Kako hitro je minilo pet mesecev, a se ni prav nič spremenilo na sodišču. Trenutno še ne vem, kdaj bo zaslišanje oškodovancev in kdaj naj bi zaslišali mene. V tem času me je moj odvetnik obiskal samo enkrat in mi rekel, da se bo pritožil na sodišču, da bi mi odobrili hišni pripor, namesto da sem v priporu. A so mi zavrnilo čisto vsako pritožbo in podali sklep, da pritožba ni utemeljena oziroma da se zavrne.

Kotni skrat

ANEKDOTE IZ PRODAJE

LIDLOVA KARTICA

Pridejo dnevi, ko ti gre res vse narobe. Zjutraj vstaneš nenaspan, ker je bilo čez noč v stanovanju 31 stopinj. Skočiš pod mrzel tuš, a ta žal za dolgo ne pomaga, saj si čez 15 minut ponovno ves poten. Kljub vsemu se odpraviš ponujat cestni časopis, zavedajoč se, da boš to počel cel dan, v upanju, da to bo uspelo kakšnega prodati in pošteno zaslužiti kakšen evro. A dotični dan res ni bil moj dan. Ko sem se že skoraj sprijaznila z mislijo, da moj trud tokrat ne bo žele nobenega uspeha, ampak samo obilo slabe volje, je k meni, izstopajoč iz trgovine, pristopil gospod. Opravičil se mi je, ker pri sebi ni imel gotovine, in z nasmeškom podaril Lidlovo darilno kartico v vrednosti 20 evrov. Rada bi se mu iz srca zahvalila, saj mi s to gesto ni le polepšal dneva, ampak ga tudi olajšal, saj sem si lahko kupila nekaj stvari, ki so doma manjkale.

Špela

SITNA MUHA NIKOLI DOLGO NE ŽIVI

Nedolgo nazaj sem ponujal časopis v Luciji pri Mercator centru. Bil je deževen dan in tudi strank ni bilo veliko. Prišel je mimo mene mlad gospod, sem ga lepo pozdravil, mu ponudil revijo in zaželel lep dan. Vstopil je v trgovino, kjer je tudi bankomat. Stopil je do bankomata, me pogledal, se nasmehnil in šel v trgovino. Nekaj časa ga ni bilo ven. Čez čas je pristopil do mene in mi izročil dve polni vrečki živil. Zahvalil sem se mu, ponudil časopis, ki ga je zavrnil, nato mi je iz denarnice stisnil v roko še 100 evrov. Lepo sem se mu zahvalil in zaželel lep dan še naprej.

Kotni skrat

LOKACIJA

Zdaj sem si nekoliko uredil življenje, živim v podnajemu, našel sem si delo kot čistilec apartmajev, a še zmeraj ponujam Kralje, saj ne zaslužim dovolj za najemnino in ostale stroške, ki jih moram poravnati.

Najprej sem to počel pred Hoferjem na Gospodarcu, pa so me odgnali, čeprav sem si že našel lepo število stalnih strank. Potem sem izvedel, da pri enem od Hoferjev še pustijo ponujati, pa sem šel tja. Po nekaj dneh sem se zmenil z varnostnikom, da lahko prodajam, če ne bom vsiljiv ter če imam dokument, torej izkaznico od Kraljev ulic. Prav tako sem se pogovoril s policijo, ki mi je dejala isto.

Kljub temu je dva dni kasneje k meni stopila poslovodkinja in mi rekla, da se tu ne sme ponujati časopis. Pa sem ji rekel, da sem se zmenil z varnostnikom, pa pravi ona, da je njegova nadrejena in da njena obvelja. Zato sem odšel, pa čeprav vem, da je njemu nadrejena zgolj varnostna služba, za katero dela, in ne poslovodkinja. Vendar sem jo upošteval in se umaknil.

Poleg tega so se na moj plac vrinili nečlani društva in mi zagrozili, da me bodo zaštilali, če ostanem, zato sem odšel, saj sem namreč tudi slišal, da se borijo razni »fehtarji« za uporabo tovrstnih prostorov tudi z noži. Hofer jih ne zmore odgnati, nas, prijaznih in nevsiljivih prodajalcev Kraljev pa tam nočejo. Nato sem se prestavil k Mercatorju v Savskem naselju, vsaj dokler me ne bodo tudi od tam odgnali. Težko je najti pravi prostor, pa čeprav sem res nevsiljiv in neškodljiv. Vsakega lepo pozdravim in zaželim lep dan, pa če vzame Kralje ali ne.

Taka je ta prodaja Kraljev, je težko delo in težko je najti prostor, in tudi če ga že imaš, je vsak evro težko prislužen. Bodite uvidevni in razumite našo stisko, četudi nimate denarja, sta že kaka prijazna beseda in razumevanje dovolj, da se lažje preživi dan. Vsem, ki ste mi pomagali, pa se na tem mestu javno zahvaljujem. Se slišimo prihodnjič in vsem želim lep dan.

Nesmrtni

BILA JE NEDELJA

V Novem mestu sem šla ponujat cestni časopis pred cerkev. Vernikov je bilo veliko, saj je bilo obhajilo za otroke. Tudi sama sem šla k maši. Časopis je kupila gospa, ki se ji iz srca zahvaljujem. In ne smem pozabiti na gospoda, ki mi je namenil nekaj prijaznih besed. Povrhu pa še doniral nekaj kovancev za kavico. Hvala za iskrene besede in pomoč. Dogajajo se mi dobre stvari, za kar sem hvaležna našemu očetu Bogu. Ker molim in prosim Jezusa za pomoč, se mi stanje izboljšuje.

Kaja Povše

IN MEMORIAM: ROMAN SAKSIDA

Roman se naših skupnih kavic na Knobleharjevi ni udeleževal, saj je zelo slabo slišal in ni mogel sodelovati v pogovorih, pa tudi nenehno je gomazel okoli s svojimi pohodnimi čevlji, palicami in nahrbtnikom. Iz vseh njegovih kretenj, iz vsega njega je vela dobrodušna spokojnost, značilna za starejše, ki so se pomirili s sabo in svetom.

S sodelavko sva ga kot izkušenega gobarja, ki se je z vseh možnih ljubljanskih gričev vračal natovorjen z jurčki, prosili, da nas skupaj z drugimi Knobleharci vzame s sabo na enega svojih jesenskih pohodov. In Roman je to z veseljem storil. Prečesali smo Klobuk nad Brdom, Roman se tisti dan ni posebno trudil, da bi kaj našel, kot da bi veselje ob najdenih zakladih raje prepustil nam. Za končni cilj je določil klobuško koč, kjer je vsem plačal kavico, še preden mi je s službeno kartico sploh uspelo priti do šanka. Popolnoma nepompozno, z nekim skrivnostnim, tihim nasmeškom. Tisti pohod mi je ostal v zelo lepem spominu, in to predvsem zaradi Romana. Vse do konca gobarske sezone nama je s sodelavko puščal ključke svoje sobe pri vratarju in zahteval, da si greva tja iskat svežo zalogo jurčkov (in naju okregal, če tega nisva storili), medtem ko se je on že od jutra nekje potikal. Za novoletno

darilo si je zaželel nov prt za svojo malo mizico. Ko smo po njegovi smrti vstopili v njegovo sobo, sem najprej zagledala tri zrele rdeče paprike, ki so rastle v koritih na okenski polici.

Žal mi je, da je bil tisti gobarski pohod zadnji. In vedno mi je žal, ko oseba, kakršna je bil Roman, zapusti ta svet.

Maruša Ivančič

Še eden manj, bi lahko rekli. Kar pobira jih. Zdaj se poslavljamo še od Romana, ki sem ga ljubkovalno klical Kljukec. Velikega gobarja, ki me je zalagal z gobami, kadar je šel v gozd. In to je počel vsak dan. Toško Čelo in okolica je bila njegova terapija. Ni mogel brez tega. Najbrž zato, ker je bil sam sebi čisto dovolj in je užival v samoti.

Le redke je spustil v svojo bližino, in eden teh sem bil očitno tudi jaz – vsak drugi dan pri njem na kavi. Vsak drugi dan eno uro pogovora. Včasih sem v smehu pomislil, da opravljam psihosocialno terapijo z njim. Se pogovarjam in mu urejam dokumente. Včasih sem šel v trgovino ali lekarno zanj. Najbolj pa je užival, ko je gledal fotografije z mojih

Foto: arhiv KU

gorskih izletov. Kljub temu da ga je zadnje čase resno dajalo zdravje, se je videlo, da brez svojega gozda ne more. Trudil se je. Seveda je bilo vedno manj gob, a pomembno je, da je bil on zadovoljen. Vse dokler ni prišla tista njegova zadnja ura odhoda. Zadnji sem ga videl živega in prvi sem ga videl mrtvega. Celó oživil sem ga do prihoda reševalcev. Toda žal prepozno.

Kljukec, uživaj tam gor, kamor si šel. Smej se nam sem dol in »mej se fajn«!

Taubi

IN MEMORIAM: MARINKA

Marinka, vem, da ne bi želela, da pišem o tebi. Pa ne zato, ker bi te skrbel tvoj ugled ali ker bi si želela ostati anonimna, temveč zato, ker se sama sebi nisi zdela dovolj pomembna. Bila si najstarejša oseba, s katero sem delala na Kraljih ulice, kar 85 si jih imela. Goreče navezana na svojo samostojnost, s katero si se kot z mečem prebijala skozi svoje življenje, ki ni bilo prijazno do tebe. Kljub temu si si znala izboriti tudi srečo, v mladih letih si bila zelo aktivna športnica, tvoje poslanstvo pa je bilo šolanju psov.

Tvoja nagubana, starostniška lica so se še vedno barvala rdeče, kot da si pravkar prišla s treninga, tvoja kratka frizura in na nek način posebno iskrive oči pa so izdajale skromnost in praktičnost. Edino, kar si me kadar koli res prosila oz. zahtevala od mene, je bilo, da te tikam, kar mi je sprva šlo zelo slabo, a si dosledno popravila vsak moj spodrsrljaj. Čeprav sem v stik s tabo stopila zato, da bi ti uredila pomoč, s katero bi lahko še vedno samostojno, a kakovostneje živela, o tem nisi hotela slišati ničesar. V dveh letih sodelovanja mi te ni uspelo prepričati, da bi ti stanovanjce prepleskali naši fantje – opirajoč se na hojico, s kronično bolečino v križu in nesaniranim zlomom roke po padcu si vztrajala, da boš to opravila sama. Da si mi pustila, da smo ti pripeljali vsaj novo posteljo, s katere si

zaradi višine bistveno lažje vstajala, sem potrebovala eno leto. In čeprav tebi ni smel pomagati nihče, si ti vedno rada poskrbela za druge. Vsakič, ko sva se dobili, si mi prinesla malico in zavojček kave v vrečki, zavezani z elastiko. Eh, Marinka ... Vem, da sta tvoja trma in strah pred pomočjo izvirala iz nekaj blazno grdih izkušenj, o katerih si mi včasih na kratko govorila, medtem ko so se v tvoje modre oči pretolkle solze in si se nato zazrla nekam daleč, zamahnila z roko in rekla »pustimo to«. Vem tudi, da si dosegla lepo starost. In kljub temu me je tvoja smrt tako zelo razjezila, ker se je zgodila prav zato, ker nisi hotela nikogar spustiti blizu, da bi ti pomagal, ko si hudo zbolela. Ne bi ti še bilo treba umreti. In tudi ne bi, če ne bi sebe vedno postavljala na zadnje mesto. In prav zato se želim od tebe posloviti s tem prispevkom v časopisu – ker nikakor ne spadaš na nobeno zadnje mesto in hočem, da je en košček prostora na svetu posvečen tudi tebi. Marinka, bila si zelo dober, pošten, veder, zanimiv, odločen in karizmatičen človek. Upam, da je bilo v tvojem življenju lepih trenutkov več od slabih. Pogrešala te bom in prepričana sem, da nisem edina.

Maruša Ivančič

IN MEMORIAM: PETER KUMŠE

V parku, blizu katerega si živel, smo izvajali terensko delo, ko si me nekega dne prosil za zaposlitev, pred tem pa mi že pripovedoval o svojih delovnih izkušnjah in o nesreči, ki te je zaznamovala.

Najprej smo te v ekipo povabili kot prostovoljca, in ker si se od samega začetka izkazal s svojo odzivnostjo in zanesljivostjo, smo ti v letu 2022 ponudili zaposlitev v okviru programa javnih del. Odločitev zate ni bila pod vprašajem. Večkrat si rekel, da si mi hvaležen, da sem ti »zrihtala« delo, in nisem ti mogla dopovedati, da si si ga zrihtal sam s svojo odgovornostjo in zagnanostjo. Rekel si, da si zaradi nas še živ, in bil si dokaz, da splošna miselnost, da naši člani ne želijo delati, ne drži. V času daljše bolniške v letošnjem letu si nas večkrat poklical po telefonu. Povedal si, da bi raje delal 16 ur na najbolj kaotičen dan v dnevnem centru, kot bil doma toliko časa. In mi, ko sem ti povedala, da se mi je vnelo oko, z obžalovanjem in iskreno skrbjo zabičal, naj grem takoj k zdravniku, saj je ravno to pokopalo tebe.

Foto: Noemi

Kot večni optimisti smo čakali na tvoj povratek na delovno mesto, pa ga nismo dočakali. Pogrešali te bomo.

Kata in tvoj Kutim

ALPSKA DIVIZIJA NA POLETNI PREIZKUŠNJI

Davnega 25. julija je Alpska divizija spet zaslišala klic visokogorja, na katerega se je nemudoma odzvala. Po zavajajočih gozdnih poteh se je po le enem neuspelem poskusu uspela prebiti do Medvedje konte, kjer je na nas že prežalo nekaj gobarjev in pohodnikov.

Takoj smo vedeli, da pot ne bo lahka. Vreme, ki je v ljubljanski kotlini sicer zganjalo julijski vročinski val, je bilo do nas usmiljeno in je priskrbelo oblake, da nam ni bilo treba preveč počivati na poti. Prvič smo se ustavili šele na planini Lipanca, kjer smo na točki, ki nudi dober pregled okolice, pojedli sendviče z azijsko solato. Ker smo Debelo peč že osvojili, smo se tokrat osredotočili na Mrežce. Kljub temu da je nekatere ob poti popadla botanično-nabiralniška strast, nam je uspevalo vzdrževati tempo, ki se za našo divizijo spodobi. Vrh Mrežc smo dosegli v zelo zglednem času in brez incidentov. Z vrha smo izrinili turiste, še pred tem pa jih prosili za gasilsko fotografijo. Ker na vrhu večjih nevarnosti z izjemo prepada nismo zaznali, smo se lahko mirne vesti podali kosilu naproti.

Čeprav nam je poveljstvo naročilo helikopter na planino Lipanca, smo se mu častno odrekli in ga raje odstopili starejši pohodnici, ki si je zlomila roko. Naše herojstvo so prepoznali v Blejski koči, kjer so nas brezplačno podprli z ričetom, s čajem in s kavo, štrudelj pa so nam v celoti odžrli sovražniki. Na videz neprizadeti smo se odpravili s planine po hudo nevarni poti, na kateri si je članica generalštaba prebila koleno (njenega padca ni videl nihče), a kljub temu s poslednjimi močmi našla tudi plantažo lisičk, s katero so se potem okoristili tudi drugi člani divizije. Ko smo dosegli izhodiščno točko, smo sprejeli strateško odločitev, da gre polovica divizije še isto sekundo nazaj v kotlino na stražo, druga polovica pa v izvidnico na Blejsko jezero. Ugotovili smo, da so blejski redarji dobro skriti in urni, saj smo kljub plačani parkirnini dobili kazen

Foto: Boki

za nepravilno parkiranje (v zagovor: pravilno ni bilo mogoče parkirati, saj so bila vsa mesta že zasedena, naša naloga pa je bila nujna).

Ob pripravi na demonstrativni skok s pomola je članica generalštaba zaradi prebitega kolena in neprimernega vzdrževanja površin spodrsnilo, zato je utrpela še en padec, tokrat na ploho (to je videla ena oseba). Ko smo se prepričali, da je ob Blejskem jezeru vse razen spolzke površine pomola pod kontrolo, in smo iz Ljubljane dobili javko, da je situacija tam stabilna, smo se vrnili tudi ostali, ponosni na svoje dosežke in čast.

Maruša Ivančič

Mariborske stran:

Vid Kmetič

IGRIŠČE

Foto: Maja Mekina, KMCS

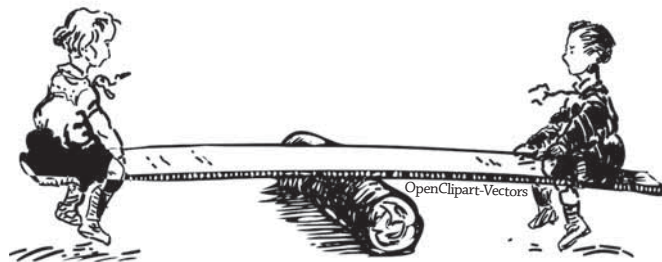
014
KRALJI
ULICE

Zdi se, da z vsakim poletjem, ko je to mimo, za stopnjo bolj cenimo še tako majhno zaplato trave ali krošnjo drevesa v naših vedno bolj pregretyh betonskih džunglah. Seveda to ni nič čudnega, že desetletje ali več podiramo temperaturne rekorde, Lučka Kajfež Bogataj zveni vsako leto bolj obupano, ko mora še enkrat ponavljati besede, ki nam jih govori že desetletje in več, le da so njene napovedi od takrat že »meso postale«. Vročinski valovi sledijo drug drugemu in počasi o njih sploh več ne bomo govorili, saj bo celo poletje en sam dvo- ali tromesečni vročinski val. Hladimo se na vse mogoče načine, obupano iščemo drevesa in senco, skačemo v jezera in reke, saj je morje poleti že nekoliko pretoplo, a je za tistih deset dni, ki si jih vzamemo za to, da se odmaknemo iz norišnice vsakdana, še vedno dovolj dobro. Kupujemo klimatske naprave, ob najbolj vročih dnevih se zatekamo v nakupovalna središča, kjer imajo temperature podobne onim iz zgodnje pomladi, nato pa zunaj doživimo temperaturni šok.

Človek bi pomislil, da nam bi pa zdaj že lahko bilo jasno, da tako več ne gre naprej, da se bomo scvrli, če česa ne spremenimo, a bi ta isti človek usekal krepko mimo. Beton je še vedno (vedno bolj) mest vladar, merilo napredka in razvoja, merilo (ne) uspešnosti županov, mesta pa vse manj namenjena dobrobiti svojih prebivalcev. Paradoksalno pa se zdi, da ni bilo tako v časih, ki jim danes (nekateri) pravijo sivi oziroma svinčeni časi. Sam se veliko sprehajam po Mariboru, in ko tako opazujem blokovska naselja, predvsem tista na desnem bregu reke Drave, lahko z lahkoto ugotovim, v katerem desetletju so bila zgrajena. Najbrž je tako tudi v drugih mestih, poskusite se sprehoditi po svojem in nemara boste opazili podobno.

Včasih me nostalgijne noge zanesejo na dvorišče, na katerem sem preživel prvih deset let svojega življenja – na Goriško 1b. Petnadstropni bloki, zgrajeni sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja, med Betnavsko in Ljubljansko cesto, so še danes skorajda takšni, kot so bili takrat. Le fasade so nekoliko drugačnih barv, dvorišča pa na srečo še zmeraj zelena. Drevesa, ki so jih zasadili, ko so bloke zgradili, so še vedno bujno razraščena, tam so še peskovniki in otroška igrala – marsikje še tista prvotna, na katera pa najbrž moderni starši svojim zakladkom ne pustijo več, saj se jim zdijo preveč nevarna.

Na drugi strani Ljubljanske ceste je bil nekoč prostran travnik. Tam je v poletnih mesecih večkrat gostoval cirkus, kar se je nam, mulam in mulcem, zdelo nekaj fantastičnega. Si predstavljate? Čisto pravi cirkus tako rekoč na domačem dvorišču. Tega nekdanjega travnika seveda danes ni več, zemlja je bila preveč mamljiva, na njej zdaj stojijo trgovski center in parkirišče ter nekaj novih blokov, še nekaj več in mnogo višjih pa jih je tam, kjer je stala nekoč pivovarna Talis. Seveda je prostor pred temi novimi bloki diametralno nasprotje s tistimi čez cesto. Parkirišča, asfalt, nekaj zaplat trave za okras in kakšno »ofucano« drevo, za katerega je le upati, da so mu pustili dovolj prostora za rast. V neposredni bližini je na srečo še zmeraj Betnavski gozd – najbrž je obstal tudi zato, ker gre za vodovarstveno območje – in v njem so še vedno vidni ostanki bombnih kraterjev, naše »steze smrti«, po kateri smo se vozili s ponyji in jih lomili na pol.

Tri stolpnice čez cesto, takrat modro, rdečo in rumeno, so zgradili nekje sredi sedemdesetih let – štirinajstnadstropne so se nam zdele pravi nebotičniki in bile so najvišje v Mariboru. Poleg njih so še zmeraj garaže in zraven majhen gozdiček, nekoč s klopmi, betonskimi mizami za ping pong in trikotnimi »šotori« iz lesa za mularijo. Kot mulci si tja, predvsem zvečer, nismo upali, saj naj bi se tam zbirala Betnava, ena izmed mestnih »band«, če je bilo res tako, pa ne vem.

Danes ta gozdiček imenujemo Mali betnavski gozd, na njegovi južni strani pa stoji lesena ograja z vrati, nad katerimi je pod naslikano mavrico napis Doživljajsko igrišče – ena izmed (naj) svetlejših, a žal mnogo premalo vidnih mestnih točk –, in ko stopite vanj, se pred vami odpre povsem nov ter človeku, otrokom še prav posebej, prijazen svet. Najprej vam pade v oči star avtobus, ki ga je igrišču podarila Zveza prijateljev mladine, v njem pa knjige in slikanice. Potem zagledate indijski šotor in se spomnite svojega otroštva, kako zelo smo si iz starih odej želeli postaviti tak šotor, a nam to ni nikoli zares uspelo. Igrala in igrače, podarjene ali narejene z rokami ter predvsem srcem mnogih prostovoljk in prostovoljcev, pa prostor za dvoriščne igre, majhen oder in še in še. Predvsem pa je tam polno tistih, ki jim je igrišče namenjeno – otrok. Razmišljujoči bi sklepali, da bi nekaj takšnega vsaka občinska oblast, ki da kaj nase in predvsem na dobrobit svojih najmlajših prebivalcev in prebivalcev, pograbila z obema rokama, finančno podprla in podobna igrišča, skupaj s prebivalci, vzpostavila še v drugih mestnih četrtih, a v odgovor bodi dovolj grafit, ki pravi: Čuj ti, v Mariboru si! Društva in zavodi, kot je Zavod igrišče Maribor, ki skrbi, da Doživljajsko igrišče sploh obstaja, se iz leta v leto poskušajo obdržati nad gladino, ki sega nekje med spodnjo ustnico in konico nosu, včasih, predvsem ko pade v vodo kakšen razpis, pa se ta gladina še nekoliko dvigne in je potrebno tudi znanje dihanja na škrge. Tako je v Mariboru na področju mladinskih, socialnih, kulturnih in športnih programov že leta. Včasih žal nekaterim tudi škrge ne pomagajo.

Zatorej zadnjo avgustovsko soboto v Doživljajskem igrišču niso zgolj praznovali 14. rojstnega dneva, ampak predvsem to, da so preživeli še eno leto, leto, ko je nekaj časa kazalo, da več ne bo šlo. Cel dan se je ustvarjalo, slikalo na obraze in roke, igralo na bobne in kitare, kurilo ogenj in peklo koruzo, ličkalo, poslušalo pravljice, streljalo z lokom, tekalo in premagovalo ovire na poligonu ... Manjkala ni niti rojstnodnevna torta, pa še čarovnik in srečelov za povrh.

Predvsem pa se je dosti smejalo in se imelo blazno fajn.

Foto: osebni arhiv

Renato Volker – Rene

PRISLUŠKOVANJA

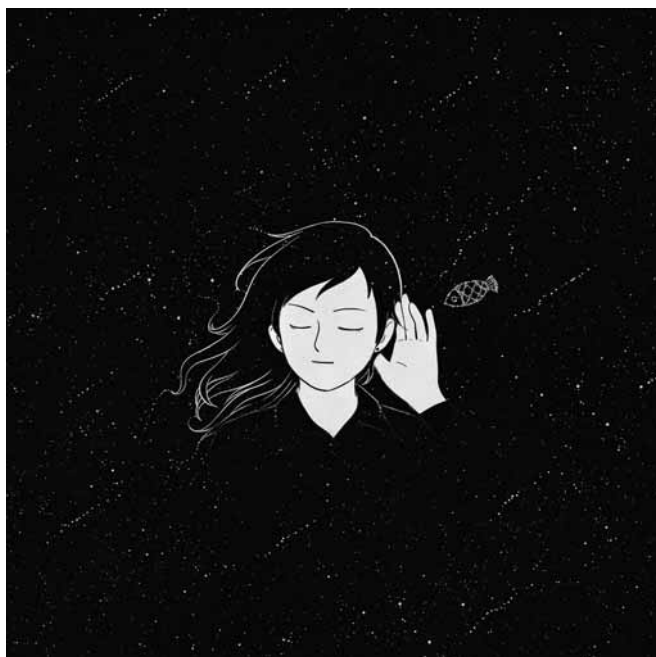
Že zdavnaj sem se nehal spraševati, zakaj najlažje pišem med vožnjo z vlakom. Morda je stimulacija tisti pridružen šunder sopotnikov. Morda je kriva pokrajina, ki neumorno brzi mimo in se, kot slaba internetna povezava, vsake toliko priklopi na moj miselni tok, ki vodi nekontrolirano udarjanje po tipkovnici. Ne morem ju ustaviti, niti če bi ju hotel.

Vlak je danes pravzaprav solidno zaseden. Na moji levi dva Avstrijca srednjih let, ne, nista Nemca, ker tega naglasa bi se čistokrvni Nemci preko cajtnga odpovedali, mladcu dopovedujeta nekaj o nogometni postavi, ki nikakor ni bila prava za takega nasprotnika. Saj ne da glih jodlata, ampak tu smo. Lahko ti potegneš Avstrijca iz Alp, ampak Alp iz Avstrijca ne moreš. Vsi trije so seveda v rdeče-belih športnih dresih. Prsi jim krasi grb – UEFA EURO 2024 in spodaj Österreich, če je kdo dvomil o poreklu masakrirancev visoke nemščine. Besedna zveza Ljudski vrt, ki jo nenavadno pogosto prav lepo izgovarjajo, mi boža ušesa.

S hrbtom se najbolj zgovorni jodlar naslanja na sedež, ki meji na naslednji dvosedežni predel, kjer moški, prav tako srednjih let, če so 40 plus srednja leta, nekaj dopoveduje starejši ženski, ki se bo izkazala za mamo. Poskuša ji razložiti, da ima dovolj njenega vmešavanja v odnos z njegovo partnerko, s katero imata, če sem dovolj dobro vlekel na ušesa, tri otroke. Rad bi ji razložil, zakaj prihaja na obisk vedno pogosteje sam. Pa še to vedno redkeje. Zgleda, da je med dvema ognjema in se raje posveča domačemu ognjišču kot tistemu, ki počasi ugaša, pa še zmeraj grozi s požarom, ki lahko pogoltne celo hišo. Partnerka ima očitno dovolj biti cunja za brisanje vseh sort flekov, ki so nastali z leti. Eni, še preden je prišla v družino. Drugi globoko pod lakom rustikalnega pohištva.

Pred menoj sta mama in najstnica, podobnost je prevelika, da ne bi bili. Hčer opazujem med dvema naslonjaloma in se čudim, kako se kar ne more načuditi svoji lastni lepoti, ki ji jo ponuja mobilnik. Na črno pobarvani lasje morajo očitno biti ob obrazu popolnoma ravno polizani, zato jih neprestano gladi in jim poskuša dopovedati, da zadnji trendi pač zahtevajo estradno formo, uvoženo južno od Kolpe. Bodi komaj pokriva južni pol sumljivo pod brado porinjenih za od boga zaobljenih prsi. Malo jo imam na sumu, da se tudi ni rodila s takimi ustnicami. Mama tega ne more skriti, ker če bi celo življenje dreto vlekla, se ji to ne bi moglo niti po nesreči zgoditi. Obrvi in trepalnice pa so iz čisto druge grozljivke o klonih.

Tik za menoj sta oče in sin. Hrbtišče delim z mlajšim. Njegova nervoza se preko desetcentimetske razdalje med sedeža vseeno prenaša name in mi punktira hrbtenico. Njegova napetost postaja moja. Ker ne zdržim pritiska, vstanem in grem proti sanitarijam. Sprehod v raziskovalne namene. Ko se vračam, se spogledam s fantom, kakih 15, 16 bi jih moral imeti, ki me pogleda z neko nejevero in malodane zadrego, kot da ga pecam. Umiri se, mulc. Taki kot ti imajo sicer še vedno dober sesalni refleks, ampak pedofilija ni moj najljubši šport. Fotra pa se ne bi branil. In med drdranjem kolesja življenja ujamem, da gresta v celjski srednješolski center. Skicirka v fantovih rokah, ki je skrivala nekaj med stiliziranjem ženske figure in dizajniranjem dolge večerne obleke, me ni prepričala, da je fant na pravem vlaku. Fotrov pa je itak že zdavnaj odpeljal, ker grafi na zaslonu njegovega prenosnika niso obetali prav zabavnega življenja.

CCD20

Ko sem se prej vračal s sprehoda do sanitarij, kjer me je v ogledalu pozdravil čisto soliden tip, mater da pri skoraj 62 eni dobro zgledajo, za svoja leta, sem ošvrknil starejši par, ki se je držal za roke. Njena dlan je počivala v njegovi. Oba sta dremala. Le kam potujeta? Na obisk? H komu? Enostavno na sprehod v Ljubljano? Na UKC? O ne, to pa ne. Tega pa jima ne morem narediti. Jebeš ti kemo. Tako da sem se odločil, da sta pač par, ki je do pokoja živel v Ljubljani in se potem preselil v Maribor, da sta bližje hčeri, ki se je pred desetletji zatrapala v Štajerca. Ja, ene pač prepoznajo kvaliteto brajd. Danes gresta na kosilo na grad, kjer sta se kot najstnika spoznala, in se od tiste čarobne poletne noči nista nikoli več ločila. Aja, trisobno stanovanje v Ljubljani oddajata, z najemnino odplačujeta kredit za enosobno stanovanje v Mariboru in s prihranki vsako leto vsaj dvakrat potujeta. Celo križarjenja po Sredozemlju si lahko privoščita. Nekje okoli Zidanega Mosta se mi je zazdelo, da zna biti to pisanje pravzaprav eno bolj zanimivih, ker sem si dovolil poslati domišljijo na pašo, ji dovoliti, da se pase po zelenicah Posavja in se lepo redi.

In kaj mene danes vrag vleče v Ljubljano? Poleg kolumne, ki jo končujem, grem na RTV, kjer bom na recepciji pustil kopije časopisnih člankov intervjujev, ki sem jih imel v zadnjih mesecih, in izvod svojega novega romana, ki nadaljuje in nadgrajuje zgodbo Paula Coelho, Alkimist, ki sem jo napisal in izdal pod naslovom Jaz, alkimist. Rad bi, da me urednik eno nedeljo posadi med Bernardo in Jožeta in poklepeta. Ja, če imaš jasne cilje, jih tudi železniški tuneli ne morejo trajno zatemniti. Glede na to, da sem dobil agentko za zastopanje v tujini in grem oktobra na Frankfurtški knjižni sejem iskati tujega založnika, tudi zato je angleška verzija I, The Alchemist že na Amazonu. Brez kolumn v KU ne bi nikoli ozavestil, da sem sposoben več kot le šolskih spisov in nekih malih dnevnih modrosti, ki jih sproti zapisujem. Za to priložnost in spodbudo bom vedno hvaležen Terezi Vuk, ki me je priporočila uredniku. Pa naj vas tokrat zapustim z eno poučno, učitelca pač: »Merilo uspeha je, koliko ljudem pomagaš do uspeha.« Vse ostalo je egotrip in pesek v oči. Iz tega materiala pa še nihče ni zgradil trajnih gradov v oblakih. Tam zgoraj so najboljši gradniki prav Tereze, ki se jim jebe za gradove, in oni, ki poziva angela, naj pogleda svoj dom.

KONČNO

Ja, to leto je res moje leto. Začelo se je tako, da sem januarja iz ledene zimske Ljubljane pristal na topli in prijetni slovenski obali. Po osemletnem boju z brezdomstvom je bil cilj na dosegu rok. V tem obdobju sem bil namreč v čakalni vrsti za bivalno enoto JSS MOL, če se ne motim na 26. mestu seznama.

Na Obali sem preživel daleč najlepše leto v svojem odraslem življenju. Nekako v skladu z napovedjo kitajskega horoskopa za leto zmaja, ki je podganam napovedal čudovito leto s trajnimi spremembami. Predvsem poletje je bilo daleč najlepše doslej. Našel sem mir v glavi, mir v srcu, saj me na Obali skoraj nihče ni poznal in so me vsi pustili pri miru. Konec julija sva s socialno delavko, ki mi pomaga pri urejanju zadev, preverila, kje na čakalni listi sem. Dobila sva podatek, da bi lahko prišel na vrsto tudi že pred novim letom, če bi kdo od čakajočih zavrnil ponujeno nastanitev. Tako sem načrtoval nadaljnje bivanje in aktivnosti na Obali do konca leta, kar mi je bilo v veselje. In prav tako sem se obenem veselil podpisa pogodbe in prevzema ključev lastnega doma okoli novega leta. Kjer pa človek načrtuje, se življenje posmehuje. Tako sem sicer odlično novico, ki sem jo slišal konec avgusta, da me ključ bivalne enote že čakajo v Ljubljani, sprejel z grenkim priokusom, saj sem se resnično veselil tistih nekaj mesecev, ki bi jih še lahko preživel na Obali. Zasluge za mešane občutke moram pripisati tudi sostanovalcem v zavetišču v Kopru in čudovitemu timu zaposlenih, ki so mi omogočili, da sem preživel mirno obdobje,

v varnem okolju, z osebami, ki mi za spremembo niso šli preveč na živce.

Slab občutek glede odhoda z Obale je izginil v isti sekundi, ko sem vstopil v svojo bivalno enoto – v svoj dom. Ne zaradi občutka olajšanja, ko sem po dolgi in naporni poti dobil svoj kotiček, ampak bolj zaradi dejstva, da nisem mogel verjeti svojim očem, ko sem videl, da je stanovanje opremljeno, in tudi razporeditev je bila, kot bi jo naročili samo zame. Občutek je vsak dan boljši, saj zdaj vem, prišel sem domov. Sicer manjka še nekaj malenkosti, kot denimo postelja ipd., ampak pustimo malenkosti ob strani.

Čuri

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Jaka
Priatelj

Foto: Nada Žgank

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, 59 let

GOGIJEVO ŽIVLJENJE

Dragi moji, vi verjetno ne veste, kako je, ko si pet dni lačen. Bog ne daj, da bi kdaj koli to izvedeli.

Vlačil sem se okoli po svojem lepem Mariboru. Gledal sem skozi okna prehrabnih trgovin s polnimi usti slin. Bila je noč. Z očmi sem požiral raznorazne dobrote, zložene na policah. Bil sem zelo, zelo jezen, ker nisem mogel storiti prav nič, da bi sredi noči prišel do njih. Keša tak in tak kot ponavadi nisem imel popolnoma nič. Kakor koli že, pobral sem kos granitne kocke, ki je ležala v bližini trgovine, ter ga z vso silo vrgel v izložbo. Kocka se je odbila in mi padla genav na prst desne noge. Tak sem bil kaznovan kuj takoj. Drugi dan sem v isti trgovini ukradel suho klobaso, zaradi katere sem si poškodoval nogo. Ko sem jo slastno jedel v bližnjem parku, si nisem mogel kaj, da ne bi pomislil, da sem prekleto maščevalen tip, saj niti klobasi nisem zmogel odpustiti tega, da sem bil obsojen na teden dni bolečin. Desni palec mi je otekel zelo, tak da sem bil prisiljen hoditi po mojem ljubem mestu brez čevlja.

Ja, lakota je zelo jebena zadevščina in enostavno sem jo moral potešit po petih dneh stradanja. No, kamnov pa nisem nikoli več metal v izložbena stekla, hrano pa sem še večkrat pljunil v kaki trgovini. Noge so pomemben del opreme vsakega človeka. Za mene klošarja še prav posebej. Včasih, ko sem bil trezen po več dni skupaj, sem veliko prehodil. Maribor po dolgem in počez. Prespal sem skoraj na vseh klopeh, verjemite mi na besedo, ni jih malo. Kalvarijo in Piramido sem obiskal najmanj tisočkrat. Bili so tudi meseci, ko sem se ljudi izogibal. V mesto sem prihajal le ponoči, in to samo zato, da si nabere pikavcev in mogoče sem našel tudi kakšno napol prazno flašo alkoholne ali pa brezalkoholne pijače. Čez dan sem bil skrit na kakšni oddaljeni klopci, daleč od mestnega vrveža. Včasih sem pa hodil sem in tja kot muha brez glave. Brez veze pač, toliko, da sem si pretegnil noge. Veste, ko si klošar, imaš prekleto veliko cajta, in porabiš ga lahko le na tri načine. Prvi je, da lutaš brez cilja od ene klopce do druge ali pa od pepelnika do pepelnika iščo pikavce. Muka na kubik je to, dragi moji, in tu ni pomoči, ker jo sam zavračaš. A sanjal sem, da bom nekoč našel svoj mir. In tudi sem ga. Danes sem sicer brez obeh nog, vendar sem se streznil enkrat za vse večne čase. Mineva sedmo leto od mojega zadnjega druženja s flašo žganice. Drugi je, da se na enem mestu lepo napijaš, tretji, ki pa je najhujši, je, da se odmakneš v samotarstvo. Takrat okolica ne obstaja več. Vidiš ljudi, a jih v resnici ne. Temu se reče otopenost ali čustveno trpljenje. Tako sem živel v preteklosti. Sedanjost je veliko prijaznejša.

CDD20

Sem breznogi prodajalec časopisa Kralji ulice. Vedno sem nasmejan in, dragi kupci in drage kupke, vi ste mi neke vrste motivacija, da ne obupam nad samim seboj. Težko je, ko ostaneš brez nog, še težja je pa bolečina v notranjosti. Sam sem se prav pogumno spopadel s tem na najbolj ajnfoh način. Nehal sem se ukvarjati s tem. Rad se družim z ljudmi. Rad čakam. Veljam za »človeka«. Teme so raznorazne, tak od previjanja malih dojenčkov do plenice ostarelih ljudi. Osebno zaenkrat ne uporabljam plenice, čeprav je včasih zelo nerodno, ko moram na malo potrebo. Ni stranišča. Niti enega samega stranišča ni za gibalno ovirane osebe. Sramota je to, dragi moji, da smo v Evropi, a ne sledimo trendom – invalidska stranišča, dostopna samo za invalide. No, mogoče bom dočkal tudi to, da se mestni svetniki odločijo in postavijo nekaj takih stranišč s klančinami za invalide moje sorte. Našim veljakom na občini je malo mar ali pa v tem sploh ne vidijo težave. Njim so važni ceste in parkirišča, jaz pa bi moral srat pa scat kar na prostem. Za svojo malo potrebo sem sicer poskrbel sam. Kupil sem račko, velika potreba pa je druga pesem.

Veste, včasih pomislim, da bi v plenice oblekel enega od občinskih svetnikov. Posadil bi ga na kakšno večurno sejo, a se ne bi mogel olajšat. Pobral bi ga kasneje, kako se je počutil oziroma ali je srečen sedaj, ko ima jajca namočena v lastnem urinu ali, bog ne daj, v dreku. To bi bilo, dragi moji, od moje malenkosti za danes vse. Še moj obvezni pozdrav, čavči, bajči in arrivederci.

ZADNJI IZPIT

Nekoč domišljav in vseveden, a v resnici negotov, lažno ponosen, ranljiv in prestrašen. Postavljen pred dejstvo, postavljen na ulico, cesto.

Danes mnogo bolj skromen, prizemljen, prijaznejši in poslušen. Ni je boljše učiteljce od ulice, ne od inštruktorice ceste. Nudita ti le dve možnosti, ali odtavaš v globino podzemlja,

mestno sivino, črvino, v brezno, ali pa se postaviš na noge, z glavo pokonci.

Daj, položi še ta zadnji izpit – čas je, da zaživiš trezno!

MK

Foto: osebni arhiv

Franjo Frančič

DEMONI

018
KRALJI
ULICE

Svet se razcepi na kopico fragmentov, kratkih pripovednih utrinkov, ki skušajo ujeti posamezne pripovedovalčeve občutke ob pogledu na povoženo košuto, podoživljanju vojnih grozot prek TV-ekrana, uživanju opojnih substanc, vožnji s hitrimi avtomobili ali seksu brez ljubezni z naključno neznanko. Vsi ti adrenalinski doživljaji se mešajo z imeni glasbenikov, različnih pesnikov in pisateljev ter avtomobilskih znamk v pester kolaž medbesedilnih navezav, v katerih se glavni junak vneto išče, a se nikakor ne more najti. Pripovedovalec se spominja preteklih doživetij, da bi se rešil apatije, vendar ostaja kljub silovitosti, s katero ga obliva življenje (ali nemara prav zaradi nje), osamljen sredi svetov, v katere je skušal pobegniti.

LJUBLJANA–DOBOVA–ZAGREB–VINKOVCI–ŠID–
BEOGRAD–SREBRENICA

Ne morem gledati v slepo oko televizije, vojaki izpod cerade tovarnjaka naženejo mladeniče, skoraj še otroke, ki drhtijo v umazanih pomečkanih oblekah, njihovih pogledov golega strahu, predaje, bolečine, ko jih pokosijo rafali. Ničesar ne morem storiti, kot takrat, ko je oko kamere ujelo pred napalnom bežečo množico od groze spačenih obrazov Vietnamcev, ne morem več opazovati vseh zoglenelih trupel v Iraku, tisočev in tisočev smrti brez imena, na lesketajočem se ekranu pozabe. Edino, kar lahko storim, je, da stopim pred hišo, sedem na tla in se zibam naprej in nazaj in vekam. To ni histeričen jok, ni niti jok, porojen iz notranjosti, to je jok otopele tujosti. Ne vem, kaj počnem v zanki časa, prostora, moram se dotakniti tlakovcev, moram zagrebsti prste v prst in si tlačiti zemljo v usta, toliko časa, da se začnem dušiti, z usti, polnimi prsti, v sunkih joka, čakajoč na neko napalmsko jutro, ko se zdrobi, podobe. Ne vem, zakaj je tako, in nikoli ne bom vedel. Samo ugibam, trudim se z besedami, tisoče in tisoče besed, a vsako jutro tujost in neznana pokrajina, velika črna luknja, delci drvijo proti črni luknji in sevajo, izginejo za robom skupaj s svetlobo, ki jo prinaša jutro.

Da, spomin. Prijedor; bolj kot podoba tone v odmaknjenosti časa, bolj jasno in razločno jo vidim, nikakršna odrešitev, prej breme, ki se kopiči in kopiči, do neke točke, ko sedem za neki drugi stroj in poskušam priklicati približek odseva, ki je po navadi zgolj slab ponaredek ali izmišljaja. A je za odtenek laže. Eni temu rečejo terapija, drugi dar, večina samo zamahne z roko in se odpravi po nakupih. Živeti v spominih, za spomine, kopati, riti po preteklosti kot kakšen krt, blaznež, ki se prebujata sredi belih noči in poleti. Samo takrat, mehkoba, breztežnost, tam v lovskem vrtu, reka Sana, vlahovac, kafana in pjevalka, prostor, nabit s cigaretnim dimom in z vznesenimi čustvi. Mirza in Selimir za leseno mizo, oprezamo za dekleti, nazdravljamo. Sanski most, Ljubija, narodni heroji. Katoliške in pravoslavne cerkve, džamije, vožnja v jutro, ki ga ni in ni. V pokrajino se je naselila noč, mati noč.

LJUBLJANA–ZAGREB–BEOGRAD

se je imenovala igra, ki smo se jo igrali tam za garažami proletarskega naselja Vodmat. Zemlja pleše, tja med zvezde, vlak. Leta prej ali leta kasneje, kot da je vseeno, ciklično se ponavlja, vojne, trupla, tujost. Nedaleč stran od glavne železniške postaje v Zagrebu bi me moral počakati založnik. A se je skrtil, nobenega razloga ni imel, da bi se me izogibal ali celo bal. Domovinska vojna, ljudje hranijo doma na tisoče kosov orožja. Za vsak slučaj, za vietnamski sindrom. Če dobro prisluhneš noči, lahko v odmevu slišiš odmev rafala. V Beogradu v hotelu Park grozeči pogledi in deklice, ki jih lahko kupiš za prgišče ničvrednih bankovcev. Premočno namazane, v kratkih krilih zmrzujejo sredi zime. V pokrajino se je naselila zima, mati zima.

DUNAJ

V lokalu, streljaj od glavnega kolodvora, restavracija nekdanjega boksarskega šampiona države, ki je ni več. Rad pomaga mladim, ki so zašli na kriva pota, tujcem, obstrancem. Alex in Erwin naročata pijačo, nič drugače ni kot v Prijedoru. Mesece kasneje prišleka, ki je kljub trudu ostal tujec, zabode mlad, do kome pijan Rus. Policistom poskuša razložiti v polomljeni nemščini, da ne ve, kaj se je zgodilo, da ni bil on. Deklice, ki se prodajajo nedaleč stran od Ottakringa, niso nič drugačne od tistih iz hotela Park v Beogradu. Mogočni Bernhard stoji do pasu gol v gozdu, s sekuro zamahuje po trhljih, razpadajočih drevesih. Sečnja. Poseka enega, zrasteta dva. Na Hotellendorfer Strasse v malem hotelu sloni on in kadi. Njegove misli so nekje ob reki Sani. Hip zatem preskočijo v socrealistični penzion v Bratislavi. Debelušna vratarica z brki rešuje križanko, komercialne televizije vrtijo resničnostne šove, starši iščejo svoje otroke, ki so izginili brez sledu, zapiti mladeniči v leseno ogrado zaprejo mačko in ščuvajo pitbula, da jo zmesari in raztrga. Dvorana je polno zasedena, lutke čakajo, da spregovori. Kot brca v trebuh je: zakaj piše, zakaj ne spi, zakaj tujost, zakaj ne izstopi iz tega planeta.

VELIKA FOTOGRAFIJA IVANA CANKARJA

v belem okvirju visi na steni nad posteljo male delovne sobe na Wurlitzerzgergasse. Ni odrešitve, za vse plačš. Njegova zlatolasa hči spi, on se odplazi do stranišča, ki je takoj za vrati. Kakšen vrag je v steklenici, da kot lesen pajac na žici, nič več ne moreš stran? Sovraštvo se neredko porodi iz zavidanja, Cigani igrajo tako noro dobro, ker so eni zadnjih, ki so v srcu ohranili svobodo. Stene so tanke in služba ob šestih. Neopisljiva napetost se vrača ves čas, z leti se levi v tujost, kjer koli, kadar koli, brez najave in razloga. On stoji pred vrati, točno ve, da bo čez trenutek ali dva pokošen od očetovega udarca krvav obležal na starem linoleju. Sedi pred hišo na začasno osvobojenem ozemlju Istre in naenkrat je pred njim karo vzorec linoleja in potoček krvi, ki narašča v reko. Nebo je pepelnato sivo, kozarec na dosegu roke, tujost na točki loma.

Foto: osebni arhiv

Jurij Kunaver

PREDSTAVITEV KNJIGE: LUČI OB CESTI, LUDVIK MRZEL

Zbirko črtic Ludvika Mrzela *Luči ob cesti* (izšla je leta 1932) sem našel naključno. Na panoju na steni moje sobe je celo večnost visel kup popisanih listkov, na pluto pritrjenih z bucikami, pred dnevi pa sem sklenil, da napravim red. Tam se je drenjal tudi listek z imenom navedenega avtorja in njegove knjige. Ne spomnim se, pred koliko leti sem tisto nakracal, a postal sem radoveden. Šel sem v knjižnico, si knjigo izposodil in pričel brati. Bral sem lepo po vrsti, od začetka proti koncu knjige. Bralcem in bralkam bi vseeno priporočal, da črtice berejo naključno, saj so tiste z začetka precej žalostne. A sem se nekako prebil skozi, saj so tudi zelo zanimive.

Ludvik Mrzel se je rodil leta 1904 v Loki pri Zidanem Mostu. Pred drugo svetovno vojno in še leta po njej je bil zelo aktiven tako v kulturi kot v politiki. Čeprav ga je tok življenja odnašal na različne konce, so bile njegov dom Trbovlje. Umrli je leta 1971, pokopan je na ljubljanskih Žalah. Eno njegovih črtic sem polglasno prebral ob njegovem grobu.

Mrzel je zelo samosvoji pisatelj in ima vrhunski slog pisanja. Življenje temu bistremu, rahločutnemu človeku žal ni prizanašalo: veliko let je prebil v ječah, nacističnem taborišču in po vrnitvi v domovino še na Golem otoku. Ničesar tako strašnega ni storil, zgodovina se je pač poigrala z njim. Tisti, s katerimi je delil zaporniško izkušnjo, so ga zaradi njegove dostojanstvene in razumevajoče držbe tiho občudovali.

V knjigi *Luči ob cesti* je zbranih 54 črtic, v povprečju dolgih samo štiri strani. Gre za opise običajnih ljudi v majhnih, zakotnih krajih in vaseh ter njihovih vsakodnevnih težav in duševnih stanj. Pa tudi njihovih majhnih, sladkih veselj in upov. Pisatelj Mrzel ni upornik, kot je bil Cankar. Njegova kritika razlik med ljudmi in krivic ni tako glasna. Pa vendar je neverjetno trdoživ, kar je izpričal že s svojo življenjsko zgodbo, ki bi marsikoga zlomila. Ta izjemno nadarjeni pisatelj na vsakem koraku, skoraj s slehernim stavkom, dokazuje, da je življenje kljub vsem in vsemu lepo in ga je vredno živeti. Mrzel zelo intimno občuti tudi naravo in njene vsakoletne ritme, spremembe. Ne uidejo mu niti presenetljive, včasih že kar zabavne podrobnosti ob srečanjih z ljudmi, čeprav je nenehno v stiku tudi s svojo notranjostjo, kjer se kuhajo najrazličnejša občutja, ki nihajo med svetlobo in temo.

Morda je smiselno, da naštejemo nekaj naslovov teh črtic: *Ljubezen, Ceste, Na peronu, Luč na stopnicah, Granitni tlak, Plašč, Inženir, Njene rokavice, Klopi v parku, Ubežnik iz Ljubljane, Na dnu, Otroška zgodba, Petdeset par, Kanarčki, Dvojka, Medklic v radio, Luknje v čevljih, Pot na morje, Nagelj*.

Ludvika Mrzela zanimajo tudi doživljanja otrok in odrasli ljudje, ki so »ujeti« v različnih poklicih, pa vsakdanji in manj vsakdanji dogodki v življenju, določene živali in celo predmeti. Takšne pozornosti, kot pri Mrzlu, predmeti niso pogosto deležni.

Meni je pisatelj všeč tudi zato, ker je sredi na prvi pogled brezizhodnega in puščobnega sveta ustvaril svoj vzporedni

umetniški svet ali, bolje rečeno, oba svetova mu je nekako uspelo spojiti, narediti iz njiju privlačno, že kar opojno mešanico. Korak za korakom se je oddaljil od velikih družbenih akcij, revolucionarnih idej, ker je vse to branje v prazno. To, kar velja, so preproste stvari, posamezniki, pomenljivi predmeti, odnosi, občutki. Ne zateka se ne v sentimentalnost, ne v obup, ne v religioznost, ne filozofijo, ampak se sprejema takšnega, kot je, in ostri svoja čutila za toploto in svetlobo v bližnji okolici. Tudi sam je, kot mnogi drugi, luč soljudem.

Pri Mrzlu gre za vrhunskega ustvarjalca, čeprav za njegovega življenja objavljeni opus ni velik. Izdal je še knjigo pravljič za odrasle *Bog v Trbovljah* (1938) in pesniško zbirko *Ogrlica* (1962). Komaj čakam, da tudi to dvojje preberem! Čudim se, da tega samosvojega pisatelja nisem že prej odkril in bral.

Kdor bi se rad bolj poglobil v samega avtorja in njegov čas, pa si lahko prebere obsežno spremeno besedo filozofa Tarasa Kermaunerja, ki na svoj način utemeljuje, zakaj je od Slovencev po krivem spregledani Ludvik iz Loke pri Zidanem Mostu tako poseben.

O KONOPLJI

020
KRALJI
ULICE

Med usposabljanjem na Kraljih ulice sem naletel na EU-anketo o drogah. Med anketiranjem uporabnikov sem ugotovil, da je glavni namen ankete vpogled v uporabo konoplje pri nas. Sestavljena je bila tako, da mi je dala misliti, da se pripravlja zakon o dekriminalizaciji konoplje. In razmišljal sem, kaj bi to lahko pomenilo. Mislim, da do tega ni prišlo zaradi zdravilnih učinkov in uporabnih izdelkov, ki se povečini že tako legalno dobijo na tržišču. Mislim, da je razlog regulacija. Regulacija pa v resnici pomeni nadzor, ki se ga da obdavčiti. Izgovor je uravnavana kakovost, izločitev zaslužkarjev, dostopnost in poenotenje tržišča.

Pa pogledjmo. V konoplji nista prisotna samo CBD in THC, ampak je prisotnih tudi cel kup alkaloidov s precej različnimi učinki. Nerealno je pričakovati, da se bo dalo analizirati količino vsakega od teh alkaloidov po kaki neastronomski ceni. Celo pri klonih se količina alkaloidov spreminja glede na zemljo in/ali vreme. Z analizo lahko izmerimo le nekatere alkaloidne, to pa ni dovolj za trditev uravnavane kakovosti. Cena analize pa tudi sicer promovira velike proizvajalce, ki imajo denar in/ali laboratorije. Večji gojitelji konoplje vse pogosteje posegajo po genskem inženiringu, da bi proizvedli vrste, ki vsebujejo »pred-THC«, ki se šele v človeškem telesu spremenijo v THC in niso prepovedane, ker ne vsebujejo THC-molekule.

Uravnavanje zaslužka pomeni, da bo konoplja obdavčena. Pomeni pa tudi, da bodo gojitelji in prodajalci morali imeti licence. Predpostavljam, da bodo te licence precej drage, da si jih bodo lahko privoščili samo tisti z veliko denarja, ki se sami ne bodo ukvarjali s tem, ampak bodo za njih delali drugi. Kje je tu izločitev zaslužkarjev? Ko bogati postajajo še bogatejši, reveži pa še revnejši? Poleg tega vsi vemo, da je kapitalizem naravnan po težnji po večjem zaslužku. Že v naravi obstajajo vrste konoplje, ki povzročajo večjo ali manjšo odvisnost. Če prepustimo gojenje konoplje kapitalistom, sem prepričan, da bomo kmalu dobili vrste, ki povzročajo skrajno odvisnost. Izginjale bodo vrste, ki nam omogočajo, da stopimo iz okvirja, v katerega nas silijo družba in mediji, ki nam pomagajo razmišljati drugače in ne povzročajo disfunkcionalnosti in upada produktivnosti. Povsem naravna »delavna« trava je danes zelo redka in jo zaslužkarji neradi gojijo. Ljubiteljska »domačica« je za zdaj še vedno priznana med pravimi poznavalci. Poceni in redka! Je res to tisto, kar bi radi uravnavali, odstranili iz uporabe? Tudi uravnavanje dostopnosti se mi zdi čista neumnost. Prav vsi vemo, kako je z alkoholom in tobakom med mladimi. Otroci včasih mislijo, da bodo bolj odrasli, če bodo pili in kadili. Odrasli pa tudi včasih mislijo, če je stvar legalna, ne bo tako zelo škodovala otrokom.

Davor Marovt

Poenotenje tržišča pomeni enake cene po celi Evropi, torej neenako dostopnost glede na dohodke prebivalstva. Verjetno to tudi pomeni, da se cena ne bo bistveno spremenila od cene, ki je v veljavi sedaj. Cena se ne bo znižala, kvečjemu zvišala.

Danes ne smemo prepustiti proizvodnje in distribucije veliki industriji – farmaciji, saj oni delajo izključno za profit. Želijo si zasvojenih strank, ki bi jim zagotavljale reden profit. Pravi uporabniki konoplje si ne želijo otopelosti, zmanjšane produktivnosti in disfunkcionalnosti. Želijo si preseganja normalnosti, zaznavanja novih obzorij in doseganja sprememb. Mogoče nam nekomercialna trava pomaga, da se naučimo starih socialnih veščin, kot je včasih pomagala hipijem, da so svet spremenili na bolje.

Timothy Leary je nekoč rekel: »Tune in, turn on and drop out!« (Geslo opredeljuje hipijevsko protikulturno gibanje v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Stavak je bil poziv ljudem, naj izstopijo iz običajne potrošniške kulture in se uglasijo sami s seboj. Poudarek je bil na introspekciji, iskanju notranjega nadzora, notranje svobode in notranjih rešitev, op. ured.) Prepoved psihadelikov nas je oropala svobode razmišljanja, drugačne perspektive in razvoja sprememb. Pripeljala nas je do razcepljenosti družbe in nepovezanosti posameznikov. Zato mislim, da je ob misli na uravnavanje konoplje potrebno geslo: »Tune in, turn on and grow up!«

Jakob

**OD VESOLJNEGA? DO PRVE. SKOZI : DO ! NATO OD . DO.
Z NEKAJ; DO PRVIH – IN KONČNE. VSE V () POD »
(MOJE ŽIVLJENJE)**

BENJAMIN GRACER

Vručina gradskega asfalta se je uradno poslovila in nam poslala sibirski veter pa čaj od kamilce. Točno tak čaj, včasih, sem jst mela že zagarantiranga popravila iz matematike naprimer. Deset let kasnej mam pa zagarantiran živčni zlom, ker se zmer ni dost mrzlo za gamaše, ko pa bo dost mrzlo, bo pa že čaj za odtalit Mariah Carrey in potem bo ringišpil živčnih zlomov. Ampak če si pustim uživati v momentu, neprestanega pometanja listja iz dvorišča... čudaških insektov... obsesivnega kupovanja sto in ene dišeče sveče, kostanja na Tromostovju... jesen sploh ni bed.

En tak lep prehod iz 40 stopinj v polletno depresivno obdobje teme in padanja po ledu. Predpriprava na zimsko spanje. Tko da zdej oktobra moram nabrat pozitivno energijo, da ne obohim ob kšni spremembi božične glasbe kasnej. Treba je sam še ugotovit kdaj točno je družbeno sprejemljivo it hibernirat. A po tem, ko bom LaTaya za noč čarovnic, al za dan mrtvih.

Slišanje glasov:

BODI TO, KAR SI!

Pazim na vsak svoj gib, pazim na ohranjanje očesnega stika, pazim na pravilno držo svojih rok, pazim na primerno razdaljo do človeka, s katerim se pogovarjam, pazim na svoja neverbalna sporočila, oponašam obrazno mimiko drugih, projiciram odsev njihove osebnosti nazaj vanje. A ko pridem domov, je svet preglasen, preveč intenziven, biti v telesu me skeli, možgani se mi pečejo na roštilju, presvetlo je, želim si izginiti, želim odsotnost bolečine, z glavo zabijam v steno, topim se, želim si umreti.

A poznaš tisti občutek, ko nekaj nekemu vneto razlagaš, oseba pa naredi dva koraka nazaj? Ko ti sledijo srepeči pogledi, obračanje z očmi, fizični koraki stran od tebe? Ko si nerazumljen in nesprejet, ne glede na to, koliko se trudiš? Ko ljudje prihajajo k tebi po tvoje specifično znanje, ki si si ga pridobil čez leta, ki je samo sebi namen? Ko naletiš na napačno teksturo hrane in dva tedna ne moreš jesti? Ne glede na to, da zaznavaš, da si drugačen, se nikakor ne moreš spremeniti. Lastno telo polzi skozi tvoje prste, v ozadju buči, ljudje so vesoljci, njihov jezik ti ostaja nerazumljen. Poskušaš se prilagajati družbi tako, da jo opazuješ in proučuješ – a vedno ostaja v ozadju nekaj neizgovorjenega, nekaj neodkritega, ki te vedno znova preslepi, se ti izmuzne, se ti roga.

Kot otrok s čustveno-vedenjskimi težavami sem zrasla v odraslo osebo z mnogokatero diagnozo. Celotno življenje se je vrtelo okrog zdravnikov, psihiatrov in zdravil in nihče ni mogel ugotoviti, kaj je z mano narobe. S študijem socialne pedagogike sem začela medicinski diskurz zavračati – skupaj s tem sem opustila zdravila in vsakršno psihiatrično obravnavo, a moje težave so se nadaljevale. Nič mi več ni bilo jasno – kljub iskanju alternativnih poti podpore se je moje stanje vneto slabšalo in me zapiralo nazaj v začaran krog premišljevanja o tem, kaj za vraga je z mano narobe. Ob listanju po svojih psihiatričnih poročilih in mnenjih se mi je obračalo v želodcu: »čustvena labilnost«, »razvojna nezrelost«, »rigidno mišljenje«, »ne ohranjanje očesnega stika«, »izrazita depresivnost«, »zloraba PAS«, »ozki interesi«, »motnje prehranjevanja«, »nestabilna identiteta«. Polovica izrazov se mi je zdela praznih, kako bi jih lahko med seboj sploh povezala? Ko je stanje postalo nevzdržno in me znova skoraj pahnilo med rake, sem se odločila ponovno poiskati pomoč.

»Zanimivo se mi zdi,« je začela zdravnica, medtem ko je pregledovala obsežne papirje moje psihiatrične zgodovine. »Nihče ni zaznal motenj avtističnega spektra, čeprav je po pregledu psihodiagnostičnih sporočil precej očitno, da ste avtistka.«

Če bi bila to, kar sem, ljudi ne bi gledala v oči, ker to od mene terja preveč energije. Če bi bila to, kar sem, bi se lahko ulegla na tla, ko mi zapaše, ne da bi me kdo vprašujoče pogledal. Če bi lahko bila to, kar sem, bi ljudem izrazila, naj prenehajo govoriti, ker je svet zame preglasen. Če bi bila to, kar sem, bi bilo zame v družbi bistveno nevarnejše.

Ker biti to, kar si, je za avtiste včasih nevarno.

Avtisti smo zaradi svoje drugačnosti in odklona od normalnosti dovtetnejši za zlorabo psihoaktivnih substanc, nasilje, brezdomstvo, diskriminacijo, velikokrat imamo zaradi travme bivanja v družbi kot avtisti pridružene zdravstvene

in psihiatrične težave ter splošne težave pri vključevanju v družbo. Avtistke velikokrat ostanejo nediagnosticsirane in brez kakršne koli podpore, zato so še dovtetnejše za izgorelost. Povprečno so avtisti diagnosticsirani že v otroštvu, avtistke pa kot odrasle. Pri osebah, ki smo vzgojene v ženske, je motnja avtističnega spektra pogosto spregledana, saj se značilnosti, vezane na avtizem, predpisujejo ženski naravi in procesu odrasčanja. Čeprav sem se ves čas študija zavestno odmikala od medicinskega diskurza in pojmovanja diagnoz ter se skušala razumeti v vsej svoji kompleksnosti, sem na lastni koži spoznala, kako lahko diagnoza reši življenje. Diagnoza mi je pomagala razumeti, zakaj sem drugačna. Da za svoje delovanje ne potrebujem zdravil, zgolj prilagoditve, ki jih lahko za svoje življenje uporabim sama. A vendar za odrasle avtiste, še posebej tiste, ki smo vzgojene kot ženske, primanjkuje podpore in primernih skupnostnih prostorov, kjer bi se lahko družile in podpirale.

Celo življenje sem iskala odgovore, spraševala sem se, kaj je narobe z mano, se počutila izgubljeno v svetu, ki ga nisem razumela. Ko sem odgovor končno dobila, pa se je začelo ponovno tavanje v temi, poglobljanje v svojo diagnozo, iskanje svojih ljudi. Vsak dan znova se učim postavljati meje, ustvarjati okolje, ki mi ustreza, in iskati podporo tam, kjer je prej nisem videla. Kljub temu se mi poraja pomembno vprašanje: Kje so prostori, ki bi odraslim avtistom omogočili povezovanje in podporo? Čeprav sem sama našla razumevanje in prave ljudi, je pot do resnične sprejetosti dolga in preprejena z izzivi, ki jih lahko premagamo le skupaj, z zavestjo, da smo različni, a hkrati dragoceni točno takšni, kot smo.

Nim

jaz sem ulomljen
ulomek
zlomljen
polomljen
vržen v smeti
ulomek
ki ga nihče noče
ki ga nihče ne rabi
ki ga nihče noče videti

Matic

Foto: Sandra Požun

Kraljevi recenzor:

KINODVOR: KNEECAP

Na deževen dan v Ljubljani je bilo, kot bi se vrnil domov v dobro staro deževno Irsko. Pa sem se odločil ogledati ekranizacijo biografije irske hiphop skupine Kneecap. Nisem vedel, kaj naj pričakujem. Vendar sem bil prijetno presenečen, saj sem naletel na resnično smešen film, katerega satira in humor sta globoko posegla v življenja ljudi na severu Irske.

Čeprav sem Irec, je bil sever zame vedno drug svet, nisem razumel, kakšno je tam življenje. Šele leta 1998, ko sem bil star deset ali enajst let, sem po mirovnem sporazumu prvič obiskal Severno Irsko. Bilo je ravno ob 200. obletnici upora leta 1798, enega izmed mnogih poskusov, da bi Irsko pridobila neodvisnost. Korakali smo do spomenika, ki obeležuje dolgoletni boj, med hojo so nas nekateri spodbujali, drugi zmerjali. To je bil prvi vpogled v globoke delitve, ki so še vedno del življenja na severu Irske.

Ko govorimo o severu Irske, se običajno pogovarjamo o bombah, nemirih in razdvajanjih – dolgi zgodovini vojn in umorov. Vendar mnogi, ki so rojeni v poznih osemdesetih, poznajo le življenje po mirovnem sporazumu. Generacija mirovnega sporazuma, pravijo. Citat iz filma pa pravi: »Kaj pride po miru?« Ker to ni konec, težave ne izginejo čez noč. In Kneecap s svojo glasbo in filmom osvetljuje problem v satirični luči. Mnogi jih obtožujejo, da poglobljajo delitve, a menim, da nikoli niso razumeli bistva. Kako bi ga lahko? Tisti, ki jih obtožujejo, so pogosto razdvajanja krivi prav sami oziroma se nočejo ali ne morejo prepoznati kot predmet šale. In kot poudarja film, sovražnik niso tvoji sosede, bodisi katoliki bodisi protestanti, unionisti ali republikanci. Sovražnik so stari politiki in paravojaški/mafijski voditelji, ki nimajo pametnejšega za početi kot iskati načine, kako ohraniti ljudi razdeljene. Generacija mladih pa si želi sprememb – Kneecap je skupina, ki se obrača nanje in izraža njihove izkušnje.

Vir: Kinodvor

Vir: Kinodvor

Nisem največji oboževalec rapa ali hiphopa, vendar je nekaj posebnega v tem, ko slišiš glasbo v svojem maternem jeziku (irska gelščina, op. ured.), kar me je preprosto prevzelo. Irski jezik ima štiri, in s svojo zarjavelo irščino sem težko razumel ulstersko narečje. Kljub temu to ni zmanjšalo moje izkušnje ali ustavilo nasmeška, ki se mi je prikradel na obraz, ko sem slišal smeh v dvorani.

Od ustanovitve Irske je bilo mnogo poskusov oživljanja in širjenja irskega jezika. Tudi sam sem odraščal ob pogovorih v irščini, vendar sem sčasoma začel dvomiti o njeni vrednosti. Izgubil sem velik del sposobnosti izražanja, saj je nisem mogel uporabljati v vsakdanjem življenju. Ko sem malce odrasel, sem ponovno premislil in videl vrednost irščine in dejstva, da imamo svoj jezik. Kljub temu težava ostaja: v večjem delu Irske ni možnosti uporabljati irščine v vsakdanjem življenju.

Če povzamem, Kneecap je med redkimi skupinami in/ali organizacijami, ki ljudi aktivno angažirajo v rabo irskega jezika in mu dajejo nov zagon. Vrednost in pomen lastnega jezika sta nekaj, kar Slovenci zelo dobro razumete, morda pa se tudi strinjate s čustvi, ki jih je izrazil irski avtor in revolucionar Pádraig Pearse: »Tír gan teanga, tír gan anam.« (Država brez jezika je država brez duše.)

Kneecap je film vreden ogleda. Zgrabi te in popelje na divjo vožnjo upora, norosti in glasbe. Je smešen, a obenem spodbuja k razmišljanju. Pustil vam bo nasmeš na obrazu in malo upora v srcu. Z velikim ponosom sem gledal film v irščini, v katerem so zelo uživali tudi ljudje, ki tega jezika morda še nikoli niso slišali. In ob gledanju filma in pisanju tega zapisa sem občutil precejšnjo žejo. Torej, čas je za vrček Uniona. Sláinte!

Aodhghán Ó Cionnáin
Prevedel Jean Nikolič

ODPRL SEM PRODAJALNO HUMORJA. RESNIH KUPCEV NI BILO.

BOJAN SCHWENTNER

10. EDICIJA FEKK – FESTIVALA KRATKEGA FILMA V LJUBLJANI

Pisalo se je leto 2014. Neodvisna filmska produkcija je bila tudi pri nas po zaslugi vse dostopnejše digitalne snemalne tehnike ter možnosti spletne distribucije v polnem razmahu. Demokratizacija filmskega ustvarjanja je tako na plano prinesla novo vznemirljivo generacijo filmskih ustvarjalk in ustvarjalcev, ki je skoraj popolnoma zaobšla institucionalizirane okvirje. Navkljub nekaterim poskusom pa je v slovenskem prostoru še zmeraj umanjala platforma, ki bi na profesionalen ter kontinuiran način predstavljala to živahno kratkometražno produkcijo v domačem in mednarodnem kontekstu. Podobno je začutila tudi mala skupina filmskih zanesenjakov, cinefilk, filmskih kritičark in nadobudnih filmarjev ter ustvarila Društvo za uveljavljanje kratkega filma Kraken, s katerim bi lahko ustanovila čisto pravi festival.

Iztržek njihovih prizadevanj je avgusta obeležil 10. Edicijo, in sicer v znamenju slogana »It's Not a Phase / To ni faza«. Izbrana tematska usmeritev ob okroglem jubileju namiguje, da tako forma kratkih filmov kakor tudi sam festival ni zgolj mimobežna faza ali trend, temveč je skozi desetletje delovanja iz skromnih začetkov zrasel v prepoznaven kulturni dogodek, ki v slavljenju kratkometražne filmske forme združuje filmske ustvarjalce, navdušence in stroko na mednarodni ravni.

Krila delavcev, FeKK Grand Prix

Vir: FeKK

Tri tičice, Nagrada FeKK

Vir: FeKK

Razceplene konice, posebna omemba

Vir: FeKK

025
KRALJI
ULICE

Line Rider, Nagrada FeKK

Vir: FeKK

Osrednji poudarek je bil na mednarodnem tekmovalnem programu FeKK BAL, ki je predstavil vrhunce sodobnih kratkih filmov iz držav balkanskega polotoka, ter na tekmovalnem programu FeKK SLO, ki je predstavil cvetober domače produkcije. Izmed 370 prijav so selektorske ekipe izbrale 23 filmov v letošnji mednarodni in 19 filmov v domači program.

Znotraj filmskega programa so bili na voljo še številni drugi kurirani programi, dogodki in raznovrstna sodelovanja, med festivalom pa so bili nekateri programi brezplačno dostopni za ogled tudi na Bazi slovenskih filmov. Na FeKK se je vrnil tudi program VR-filmov, ki so jih pripravili v sodelovanju z mednarodnim filmskim festivalom ShorTS iz Trsta.

V desetih letih so na festivalu FeKK prikazali več kot 1000 kratkih filmov iz več kot 60 različnih držav, gostili več kot 350 mednarodnih gostov, festivala in drugih celoletnih dogodkov pa se je skozi leta udeležilo več kot 80.000 obiskovalk in obiskovalcev. Nič od tega ne bi bilo mogoče brez prizadevne ekipe in prostovoljskih brigad ter seveda široke mreže partnerskih organizacij in brezštevilnih sodelovanj. Ob deseti ediciji festivala lahko tako zgolj vzklikamo Festivalu kratkega filma in kratki formi kot popotnico v novo desetletje: »To ni faza!«

KU

JAZZ KAMP V KRANJU IN OBLETNICA METELKOVE

Avgusta smo se zaradi vsem dobro znanih vremenskih razlogov držali bolj v senci, vseeno pa nam je uspelo priti vsaj do Kranja, kjer smo obiskali tradicionalni, že 20. po vrsti Jazz kamp Kranj: sedemnajstič smo tako na vrtu Cafe galerije Pungert poslušali avstrijsko alternativno jazz senzacijo Exploding Pig. Na plano pa smo pokukali šele septembra, ko je močen ciklon odpihnil res neznosno vročino in nam prinesel 31. obletnico AKC Metelkova mesto. V klubih Gala hala, Channel zero, Gromka, Jalla Jalla in še kje se je med 10. in 14. septembrom odvijalo en kup koncertov in drugih kulturnih dogodkov, višek praznovanja pa se je zgodil na petek 13., ko so hkrati delovali prav vsi klubi. Najprej v Channel zeru, kjer sta že v četrtek v okviru serialke Level up in v sodelovanju s Sogodbami nastopila dvojec Izpod korenin in zasedba Nemeček. V petek pa se je najprej prebudila Gala hala, kjer so nastopili plesni Masaž, za njimi neumorni Olfamož, zaključili pa so nabriti Bibliban, kar je bil vsaj za nekatere prisotne vrhunec prazničnega večera.

Kameniak

Foto: Jože Balas, Foto Note

Nemeček

Foto: Jože Balas, Foto Note

Olfamrož

Foto: Jože Balas, Foto Note

Bibliban

Foto: Jože Balas, Foto Note

Exploding Pig

Foto: Jože Balas, Foto Note

V Jalli Jalli smo ujeli Psihedelavce, v Klubu Gromka pa so rohnili Kameniak, Jolted, Drbovina ter Smedja in smetke. Nekaj se je dogajalo tudi v Klubu Tiffany in Menzi pri koritu, vendar smo bili žal prepozni ali pa kje drugje. Zato pa nismo zgrešili dogajanja v Channel zeru, kjer je ogreval akustični Simon Safhalte, za njim pa še eksplozivni hrvaški trio From another mother, ki je prisotne navdušil z energično bombo math punk rocka, zmešanega s post-hardcorom. V vseh klubih je po končanih koncertih potekal še DJ-program. Kljub slabšemu obisku je praznični program opravičil pričakovanja, AKC Metelkova pa želimo vse najboljše in še na mnoga leta.

Jože Balas, Foto Note

From Another Mother

Foto: Jože Balas, Foto Note

Najave:

COLOUR HAZE & SMOKEMASTER , 3. 10., GALA HALA

Udarno in hkrati sanjavo nas bo na jesen začel pripravljati nemški četverec Colour Haze. Ob njihovem imenu so zraven vedno pripisane besede stoner, psihedelija, predvsem pa legende. Zaradi inovativnosti jih radi primerjajo s pionirji stonerja, kalifornijskimi Kyuss – kjer so oni končali, nadaljujejo Colour Haze. Čez vsa ta leta so poslali v življenje 14 studijskih albumov in štiri albume v živo. Band, ki ga je težko strogo opredeliti, saj so se poigrali z marsikaterimi žanri, so v njihovih začetkih opisovali kot mešanico bendov Black Sabbath in Pearl Jam. V naslednjih letih je prihajalo do sprememb v sami zasedbi benda, vse do leta 1999, ko so se za nekaj časa ustalili kot trio. Hkrati ta letnica zaznamuje njihov premik v trše vode, ko so na trenutke spominjali na kultne Alice in Chains in Tool, z vplivi kitarskega poigravanja Hendrixa in spogledovanjem s krautrockom. Njihov zadnji album Sacred (2022) je bil označen za pravo mojstrovino. Trenutno njihov najbolj energičen, trd in surov izdelek, z vplivi bližnjega vzhoda in umazanimi kitarskimi rifi, pri čemer so istočasno ostali zvesti svojemu značilnemu zvoku. Na koncertih radi jamrajo, kar je razvidno v njihovih 20- in večminutnih komadih, ob katerih brez težav zapreš oči in odpotuješ z glasbo, po drugi strani pa poslušalca naelektrijo s krajšimi in udarnimi komadi. Na turneji jih spremljajo Smokemaster, band sorodnih žanrov iz Kölna, ki mestoma spominja na Pink Floyd, mestoma ravno na legende, s katerimi delijo oder, Colour Haze.

LEVEL 38: OTAY:ONII + DO, 10. 10., CHANNEL ZERO

Na Level Up prihaja vsestranska kitajska umetnica Otay:onii, ki si je s svojim povsem nezemeljskim avant popom utrla poti na najprestižnejše evropske festivale, kot so Roadburn, Le Guess Who in CTM. Njen slog zaznamujejo kompleksne zvočne strukture, ki vključujejo glitche, distorzirane vokale in nenavadne ritmične prehode, v svojem delu pa pogosto prepleta kitajsko folkloro s sodobnimi zvoki post industriala in raznoterimi kulturnimi referencami. Njeni performansi vključujejo edinstvene kostume in scensko postavitev, kar ustvarja nadrealistično atmosfero, idealno za raziskovanje motivov sanj, identitet in anksioznosti, ki predstavljajo tematsko podstat njene glasbe. Konec septembra se nadejamo izida novega albuma True Faith Ain't Blind, ki obljublja razdiranje dogem klasične glasbe in metala s pomočjo medijev glasu in klavirja.

OTTONE PESANTE: PREDSTAVITEV ALBUMA SCROLLS OF WAR, 17. 10., CHANNEL ZERO

Po dveh nastopih v okviru cikla Level Up se italijanski brass metal trojec Ottone Pesante v Channel vrača še tretjič, tokrat na krilih šeste izdaje Scrolls of War. Ottone Pesante svojo vizijo metala udejanjajo brez za žanr značilnih instrumentov, kot sta električna kitara in bas. Namesto tega v postavi trobenta, pozavna in bobni poskrbijo, da udarna mešanica nešteti podzvrsti metala – sprehodijo se namreč od thrasha in grinda, pa do black, death in tudi doom metala – zazveni na njem edinstven način. Gre za brass metal, pri katerem trobila ne dodajajo le nove razsežnosti, temveč so skupaj z bobni edini nosilci zvočne podobe, njihov zvok pa potisnjen do najbolj ekstremnega roba. Za fene Zu, Shining in cikla Level Up.

MORENA LERABA & TURBO TRANS TURISTI, 24. 10., GALA HALA

Zgodba glasbenika, ki sliši na ime Morena Leraba, je tesno povezana s tradicionalno poezijo in glasbo Lesota ter podžanra famo, ki so ga migranti iz Basota, ki so delali v južnoafriških rudnikih, »izvozili« že v dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Edinstven in zanimiv zvok, značilen zanj, ki poslušalca občasno zaziba v trans in prenese nekam v južnoafriška gorovja, je prišel z mešanjem vokala, ki najde inspiracijo v famu, z ritmi hiphopa, afro-housa, elektronike in še česa. Čeprav ustvarja že vsaj deset let, je njegov prvi LP, »Fela sa Ha Mojela«, izšel šele lansko leto, pred tem pa je nanizal ogromno kolaboracij, tudi z BLK JKS, ki smo jih poslušali lani. Pesmi s plošče govorijo o zgodbah migracij, Johannesburgu, kjer zadnja leta ustvarja, upanju, moči in pogumu, duhovnosti, smrti in življenju s spominom na bližnje, ki jih ni več. Beograjski Turbo Trans Turisti so nam bližje, če ne drugega bomo razumeli, kaj nam sporoča apokaliptični, nestrpni vokal. Atmosfero v dvorani bo postavil na glavo trio, ki je lansko let izdal svoj drugi album »Ništa Nije Strašno«, kjer je zvok, v odnosu na prvega, »Levo ili Desno«, precej radikalnejši. Ni čudno, da svoj izraz črpajo v free jazzu, v živo pa dobimo šus surove energije v glavo, elektronski, na momente industrial zvok, psihedelične kitare in izrazit vokal v spremljavi podivjanega bobnanja.

027
KRALJI
ULICE

ZAHVALA

Društvo Kralji ulice se za doniran sanitetni material zahvaljuje podjetju Abena Helpi d. o. o., podjetju L & R Medical, Pro Bono ambulantni in Kliničnemu oddelku za kirurške okužbe.

Vaša pomoč nam zagotavlja bolj dostopno, varno in kakovostno zdravstveno oskrbo članov in članic društva.

Medicinska sestra Jerneja, KU

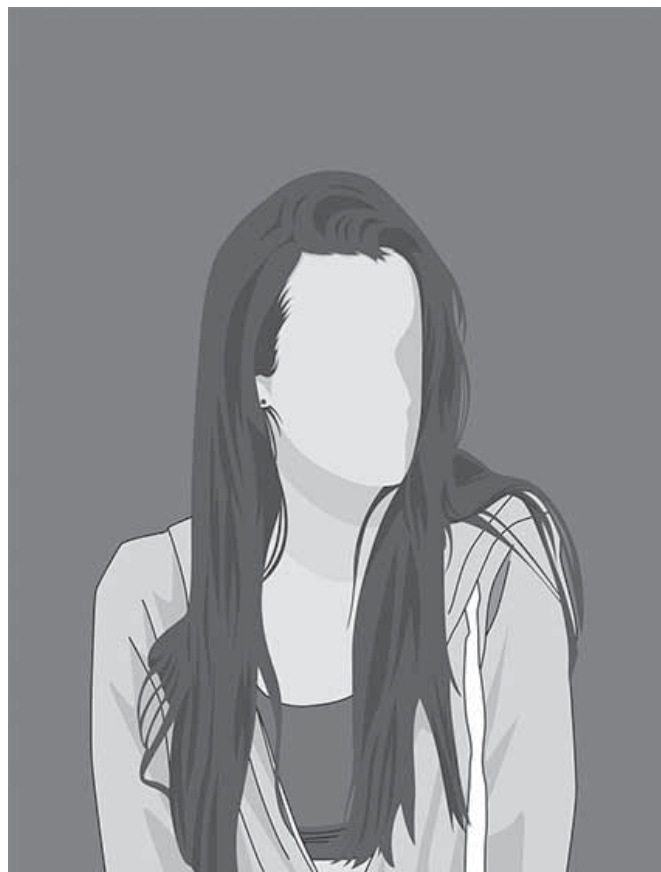
Izza rešetk:

VZPON IN PADEC KRALJICE ULICE

Že pet mesecev sem na ulici. November je in sneži. Spim v podhodu Ajdovščina. Tako zelo sem utrujena, zato grem danes spat na toplo k »bratoma«. Imam samo 20 evrov. Za flukije in šut bo, za »spanje« bom pa najbrž mogla ugoditi enemu od njiju. Upam, da je gor vsaj še ena ženska, da mi ne bosta težila kar oba – ne bi bilo prvič.

Ko pridem, na mojo žalost ni nobene. Je pa gor F, ki je danes po nekaj letih prišel iz zapora. Ima veliko denarja in nas vse ful počasti. Opazim njegove poglede, a mislim, da sem varna, saj sem se že zmenila z enim od bratov za »happy end« plačilo za posteljo. Po nekaj urah zadevanja se grem stuširat, še zadnjič danes se zadenem, nato vprašam brata, če lahko opraviva, saj bi šla spat. Brat je tiho, F pa nekaj godrnja in me kar prestreli s pogledom, potem pa šok. F: »Že leta nisem fukal in brat te mi je obljubil.« »Mene?« Brat: »Zakaj pa misliš, da nas je tolk častil!?« »Če moram jaz plačat, to ni častenje. Obljubil si mi, da te samo na hitro 'zmasiram' in grem lahko spat!« Brat: »To pride še na vrsto.« Sledi mučna tišina, v kateri se zavem, kaj me pravzaprav čaka. Na srečo je zadeve hitro konec, ampak brat še zmeraj hoče svoj delež. Komaj ga prepričam, da mu »plačam« jutri. Itak ne mislim priti nazaj k njima vsaj en teden, dokler ne pozabi na to. Zbudim se ob osmih zjutraj in vsi še spijo. Oba brata sta v spalnici, midva s F pa v dnevni. Hitro se preoblečem in na tleh opazim njegovo denarnico. Vzamem 50 evrov, itak ne bo opazil, včeraj je bil čisto gotov. Kretenu se potihoma zahvalim in se kot ponavadi odtihotapim iz stanovanja. Začutim olajšanje, od omame in pozabe me loči manj kot 200 metrov. Morda sinoči le ni bilo tako grozno, vsaj krast mi ne bo treba nakrizirani.

Že cel teden nisem šla »domov« – spim zunaj, če pa je kaj »viška« denarja, grem v hostel. Kmalu bo treba plačati stanovanje, v katerem me sploh ni – je pa G. Trenutno sva na »bojni nogi«, saj mi gre na živce, da sem za vse sama. Od mene se pričakuje, da bom naredila denar za drogo, nakradla hrano in še stanovanje plačala, čeprav v nasprotju z njim sploh ne prejemam socialne podpore. Zato sem se odločila, da grem naskrivaj v Stigmino varno hišo za uživalke nedovoljenih drog, ki so žrtve nasilja. Naj si kar sam plača stanovanje, itak je nonstop doma, razen ob ponedeljkih, ko gre po metadon. In ko je prišel dan socialke in je bilo treba plačati stanovanje (jaz sem že v varni hiši), je G raje, kot da bi plačal 200 evrov za sobo, spakiral in pobegnil, in verjetno že vse zapravil za robo. Zdaj mi je precej lažje, ko ne rabim delat za dva. Zjutraj grem za uro, dve »šanirat« in imam več kot dovolj denarja za vse, pa še stroškov nimam, saj si dobesečno vse nakradem – od kozmetike, šminke do oblačil in obutve. Začela sem tudi mešati hors in flokije, in ker še nisem navajena, se večkrat zbudim kar na tleh sobe s priborom v roki, kot v filmih. Tudi zaposleni v Stigmi opažajo mojo zadetost, ki sama po sebi ni

MyRandomArts

prepovedana, je pa prepovedano zadevanje v hiši, kar pa jaz seveda počnem. Tako ne mine niti 14 dni, ko že dobim opomin pred izključitvijo. Še ena napaka in morala se bom izseliti. V bistvu mi je vseeno, se bom že znašla. Napako naredim še isti dan in imam osem dni za izselitev. Spakiram in se grem prijaviti v hostel, ampak ne gre! Potekel mi je potni list, moj dokument pa je za tujce, sem apatridka, in bo trajalo precej časa, da ga znova dobim.

Ne preostane mi drugega, kot da poiščem G-ja in se mu opravičim. Spi v nekem bloku in me, kot vedno, sprejme odprtih rok. Vedno mi je odpustil vsakršne napake, in čeprav zna biti nasilen, ga imam rada. Ampak bolj kot brata, ne ljubimca. Najino razmerje se je v osmih letih močno spremenilo. Odkar sem rodila, pa intime sploh ne prenesem. Ne moreva se prijaviti v hostel, ker je tudi G založil osebno pri dilerju, in pač spiva v bloku. Meni je sicer ljubši podhod Ajdovščina, zaradi družbe, a G tja noče, pa tudi posesiven je, kadar sva skupaj, saj še vedno dobro izgledam, in tudi zato lahko »delam« v dražjih trgovinah ...

Sabina, ZPKZ Ig

ČE SRAMUJEŠ SE PODGANE, HIT ODSEL SE IZ LUBLANE.

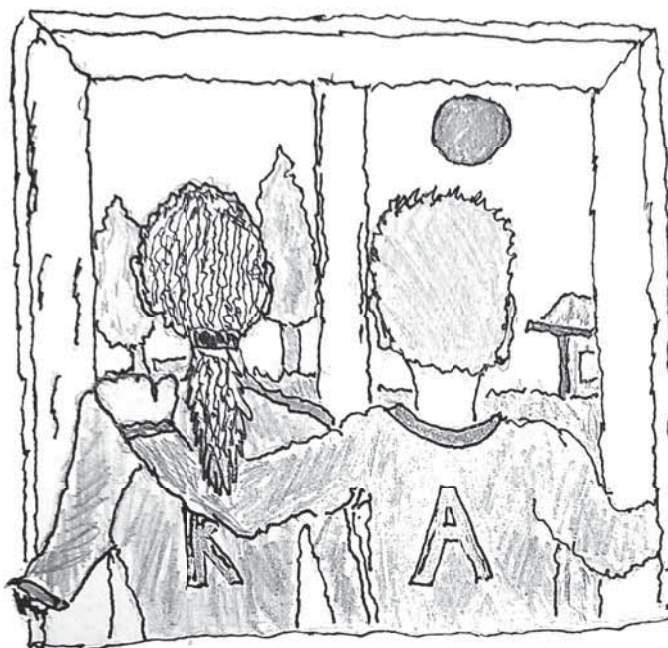
SALE 026

APERCEPCIJA

Zelo sem vesel in mi je v čast, da so Kralji ulice objavili prvi del moje zgodbe, in preden nadaljujem pisanje, bi se rad iz srca zahvalil ekipi (timu) Kraljev ulice v Ljubljani, saj so mi, ko sem bil še na prostosti, zelo pomagali, in sicer z urejanjem dokumentov, papirjev za socialno itn. Eni izmed delavk, sram me je, ker se po treh letih ne spomnim njenega imena, in ko bo to brala, bo vedela, o čem govorim, se zato tukaj opravičujem. Ta punca je vložila toliko truda vame, da mi je našla izgubljeno osebno izkaznico, za katero niti sam nisem vedel, da bi jo izgubil. Zato, hvala ti za ves trud, ki si ga vložila vame, medtem ko sem jaz na ulici iskal drogo in kradel. Res hvala iz srca tudi vsem drugim zaposlenim za podporo in hvala gospodu, ki me je oblačil enkrat na teden, ko sem živel na ulici in sem lahko na Kraljih pri tem gospodu – tudi njegovo ime sem pozabil, oprusti – izbral svežo obleko, kar mi je ogromno pomenilo. Tako da, Kralji ulice Ljubljana, najlepša hvala iz srca. Ste ljudje s srcem in vnesete veliko pozitivnega v življenja vseh nas, ki smo obtičali na ulici!

Trenutno sem, ko tole pišem, v sobi 66 v Zavodu za prestajanje kazni zaporu Maribor. Po domače – robijam v Mariboru! V prvi zgodbi sem pisal o svoji neskončni ljubezni do punce, ki jo imenujem Pupa, in moram priznati, da se je spet pojavila po dveh letih, odkar sem zaprt. Tisti, ki ste že bili v zaporu in ste imeli zunaj punco, ženo, zaročenko, dobro veste, da je to »dvojna robija«, da imaš v glavi še en zapor. Če imaš v zaporu žensko, ki te »čaka« zunaj, se v tvoji glavi začnejo vrteti filmi: ali me vara, sigurno ima še nekoga, ki jo spolno zadovoljuje. Nekateri od nas imajo/ imamo kar dolge kazni in bodimo realni, ali bi vi vašo partnerko čakali 3–4 ali več let in v tem času ne bi vsaj pomislili, da bi si našli kakšno punco za enkrat, dvakrat, itak ne bo nihče izvedel, sploh pa ne moja partnerka, ki je v zaporu odrezana od sveta? No, to se meni poraja po glavi. Ne trdim pa, da ne obstajajo izjeme, zveste partnerke, ki pridno čakajo, da pride njihov »nepridiprav« domov. Sam jih kličem angeli.

In seveda, ko se moja Pupa pojavi po dveh letih, se v moji glavi sproži vihar. Kaj je počela dve leti, zakaj se ni oglasila, sigurno je imela drugega, pa jo je morda zapustil in sedaj sem spet jaz ljubezen njenega življenja. Moram priznati, da slovi po tem, in celo sama prizna, da je kraljica manipulacij. In ker jo vedno

Skupaj za
VEČNO !!!

Alex, Zdrava pot

poslušam s srcem, ne pa z zdravim razumom, me je prepričala, da je bila jezna name, ker sem odšel v zapor, in ta jeza je trajala dve celi leti. Mi je pa vsako jutro in vsak večer potihoma v mislih voščila »dobro jutro in lahko noč« in sem bil ves čas v njenih mislih. Malo me je sram in se tudi nasmejem, da sem tako naivno sprejel takšno pojasnilo, in spet sva bila do ušes zaljubljena. V zaporu ne gre nikomur zaupati. Niti tistemu, ki ti daje občutek, da so pogovori zaupni. »Varna je vsaka beseda, majke mi,« je rekel in zapor me je naučil, da vsak, ki na koncu stavka reče »majke mi«, laže! In so seveda vsi slišali za mojo zgodbo, ki naj bi bila samo med mano in Pupo, kot vidite, sedaj pač tudi že pišem o tem, pa naj ve še vsa Slovenija. Jaz, »Alex«, sem baksuz erste klasse, saj sem verjel vsako besedo, ki mi jo je v izgovor povedala Pupa. Kot bi mi nekdo rekel, da Božiček živi na Pohorju, in jaz bi brez dvoma verjel.

Skratka, v preteklosti me je Pupa večkrat zapustila in začel sem posegati po drogi, saj je bila izguba moje ljubezni preveč boleča. Pristal sem na ulici in življenje

je postalo eno samo trpljenje. Izgubil sem upanje in moč, ker mi življenje ni več pomenilo nič. Pupa se je pojavljala, prižigala ogenj v mojem srcu in spet izginila. Bil sem zombi, ki je taval po ulicah Ljubljane in čakal, kdaj se bo moja princesa pojavila, mi posvetila v srce in zopet izginila. Začel sem krasti, beračiti in hirati na ulicah glavnega mesta. Želel sem umreti, položiti roko nadse, in kot da bi Bog tako hotel, se je vedno tik pred tem pojavila ona. Končal sem v zaporu, poln bolečine, razočaran in brez volje do življenja. Prebival sem se iz dneva v dan in se sprijaznil, da je moja Pupa odšla za vedno. Minili sta dve leti in spet sem začel počasi obujati barve življenja. In tako vam sedaj pišem iz zaporu ves zmeden. Moram priznati, da je ta punca še vedno globoko zasidrana v mojem srcu. Nemočen sem in jo slišim, kako se bori zunaj, in bi ji rad pomagal. Rad bi jo spet v svojem življenju, ampak ne vem, kako.

Alex, ZPKZ MB

P. S. Lep pozdrav vsem borcem in borkam na ulicah!

RAZLIKA MED PSIHIATRIČNIMA USTANOVAMA

Ponovno se vam oglašam jaz, ki sem bil skoraj štiri leta zaprt na Forenzični psihiatriji Maribor. Pred kratkim sem bil na kratko za 14 dni hospitaliziran tudi v psihiatriji Polje. In rad bi vam opisal razliko med bivanjem v obeh ustanovah. V Mariboru sem bil bistveno dlje, in sicer tri leta in osem mesecev. To je verjetno tudi glavni razlog, da sem se tam počutil veliko slabše.

Ti dve ustanovi sta si na prvi pogled precej podobni, razen seveda dejstva, da so v prvi prisotni tudi pazniki. So pa tudi druge razlike. Največja razlika je ta, da je odprti oddelek v Polju res odprt, kajti kadar ni skupin, vizite in delavnic, ki so vse v dopoldanskem času, imaš odprta vrata in možnost oditi ven tudi izven prostorov ustanove. Lahko greš recimo v trgovino ali na sprehod po Fužinah, medtem ko odprti oddelek na Forenziki pomeni zgolj to, da imaš dovoljen sprehod v park, kadar je to na urniku, ter sprehod po mestu, kadar je odobren, ob določeni uri, drugače pa moraš biti vedno notri. Kar je seveda veliko bolje kot na zaprtem oddelku. Si pa v Polju ponavadi na zaprtem oddelku zgolj nekaj dni, potem pa ves čas na odprtem. Na Forenziki sem bil leta in leta na zaprtem in šele zadnjih nekaj mesecev na odprtem.

Naslednja stvar so mučni pregledi. Na Forenziki si po vsakem sprehodu temeljito pregledan in preiskan. Včasih tudi do golega. V Polju me niso, razen ob začetnem sprejemu, preiskali prav nikoli. To sicer razumem, ker smo bili na Forenziki kazensko, a je bilo vseeno zoprno.

Potem telefonski pogovori in obiski. Na Forenziki imaš na voljo nakup telefonske kartice. A kako priti do denarja za kartico in do telefonskih števil? En klic ti dovolijo iz ambulate, in če se ti uspe se zmeniti (in če sploh veš številko), potem super. Če ne, pač, žal. V Polju ti na zaprtem posodijo svoj telefon in lahko kličeš vsak dan z njega. In ti tudi posodijo svoj mobilni, da si prepíšeš številke z njega. Na odprtem pa dobiš svoj telefon za uporabo ves čas po želji. Na Forenziki ga na odprtem dobiš le tisto uro, ko si v parku. Notri ga ne smeš imeti. Obiski so v Polju vsak dan. In z obiskovalcem sedita skupaj v jedilnici. Traja lahko nekaj ur. Obiskovalec ti tudi lahko prinese kar koli. Na Forenziki je obisk za

stekleno šipo in traja zgolj 25 minut. Obiskovalec ti lahko prinese hrano, ampak le, če je tisti mesec še nisi prejel. Sicer ne. Pa tudi to je količinsko omejeno.

Naslednja stvar je hrana. Morda sem pristranski, a na Forenziki je ta res obupna. Brez okusa, brez začimb in vedno se ponavlja. V Polju ni ravno restavracija, a hrana je veliko boljše okusa in manj ponavljajoča se. Poleg tega greš lahko, ko poješ, iz jedilnice in počneš, kar te je volja. Na Forenziki je treba počakati, da vsi pojejo in potem še 15 minut, dokler tehniki ne dovolijo izhoda. Potem je pa sprint do kadalnice, kdo bo prišel prvi, da si po možnosti zagotovi dva čika. Kajti tu so tudi cigareti omejeni na škatlo na dan in lahko po enega skadiš po urniku na vsake pol ure, kadar ni drugih obveznosti. V kadalnici sta lahko samo dve osebi hkrati, občasno tudi samo eden, kadar se za to odločijo pristojni. V Polju se kadi neomejeno in kadar koli. In to že na zaprtem oddelku. Pa tudi v Polju imaš lahko pri sebi skodelico in kavo in si jo pripravljaj po mili volji. Na Forenziki kaj takega niti pod razno ni dovoljeno.

Potem je tu še splošno vzdušje. Na Forenziki se res počutiš kot zaporniški jetnik oz. še precej huje. V Polju se počutiš kot pacient. Veliko bolj sproščeno in udobno. Da ne omenjam, da so sestre in drugo osebje veliko bolj prijazni in človeški. Vsaj na odprtem. Tu se nihče ne izživlja in ne zmerja. Da pa ne bo vse tako rožnato, naj povem, da sem slišal od pacientov, da v Polju tiste, ki so na zaprtem oddelku, vežejo na postelje, da nekaterim v privezanem stanju s pestmi polomijo rebra, odtegujejo vodo itd. To pa se dogaja tudi na Forenziki. Sam osebno s tem nimam izkušenj, zato ne bi komentiral.

Obstaja še več drugih razlik in prednosti/pomanjkljivosti ene in druge ustanove, tu sem naštel samo tisto, kar mi je padlo na pamet. Vsekakor sem se v Polju počutil kot človek, na Forenziki pa ne. Se slišimo in lep pozdrav do prihodnjč.

Nesmrtni

REZERVAT: DNEVNIK OBSOJENCA 0-118/2015

Ta dnevnik je resnična zgodba življenja v ZPKZ Ljubljana, Povšetova ul. 5. Pisati sem ga začel 26. 4. 2015. Naj vam ga bo v veselje brati in naj vam nekaj da, kaj koristnega. Glede na to, da se najde v njem tudi kaj nepojasnjenega, čudnega, nedorečenega, naj vas ne bo sram. Vprašajte. Moj elektronski naslov vam je vedno na razpolago: taubi66@gmail.com.

Ponedeljek, 10. 8.

Tudi mi s kuglo na nogi se lahko zmotimo. Prepričan sem bil, da bo moj pedagog pozabil priti – pa ni. Sicer se je že napovedal za prejšnji teden, a teh nekaj dni zamude ... Kaj pa je teden? Četrta meseca in mesec le dvanajstina leta. Govoriti o času v rezervatu je najbolj relatičen pojem na tem svetu. Včasih je to le trenutek, včasih pa se ta trenutek vleče kot čreva. Pa kaj.

Torej ... Najprej je hotel razjasniti glede obiskov. Po skoraj štirih mesecih mu še vedno ni jasno, kdo so ti, ki naj bi prihajali. Le Bojan D. je izvzet iz te matematike. Upajmo, da bo zdaj končno vse v redu. Ali pa tudi ne. Nato se je trudil pojasniti, zakaj še vedno ni dela

zame in zakaj še vedno trohnim po ves dan v svoji sobi. Ta razlaga je bila kot hiša na pesku. Ni me mogel prepričati vanjo, ker sem imel preveč protidokazov, ki sem mu jih serviral. Le tiho je bil in tako sem mu tudi razjasnil svoj odnos do njega in njemu podobnim. Da bi videli hvalo, ki jo je zjedljal na moj račun, mater, še kremšnita bi se stopila. Zakaj? Zato, ker sem mu povedal, da sem razmišljal polomiti stol na njegovi glavi. Vse, kar je odgovoril, je, da upa, da do tega nikoli ne bo prišlo.

Ne. Seveda ne bo. A tudi on mora paziti, da ga ne serje več. Pa saj to ni težko. Ta najin pogovor je trajal kar celo uro. Rekord? Pri meni da. Končal je z obljubo, da se bo zdaj malo bolj podviral. Seveda sem to obljubo vzel z rezervo, saj se ne bom pustil več speljati na led. Kar bo, pač bo. Tu jaz tako ne morem nič. Moje roke so zvezane in noge vklejane v težko kroglo. Le on lahko kaže svojo moč. Dajmo pedagog, bom šel prej domov? Čez dva, tri mesece ali pa čez pol leta – saj je vseeno. Kot sem že na začetku napisal, je čas tu relatičen.

Taubi, ZPKZ Povšetova

Milošev foto kotiček:

DRUMODOM

DrumoDom je projekt humanitarne fundacije ADRA, ki v Srbiji deluje od leta 1990. Mobilni avtobus DrumoDom deluje ob ponedeljkih in sredah pod Brankovim mostom v Beogradu. Ob avtobusu je tudi vozilo z medicinsko oskrbo.

DrumoDom je edinstvena mobilna storitev v regiji, ki brezdomnim ponuja:

- brezplačno prhanje, uporabo stranišča, striženje, pranje perila, donacije oblačil in drugih humanitarnih pomoči;
- zdravstveno svetovanje in povezovanje z zdravstvenim sistemom;
- psihosocialno podporo: svetovanje, povezovanje z drugimi ponudniki storitev, uresničevanje pravice do zdravstvenega in socialnega varstva ter iskanje trajnejše dohodkovne in stanovanjske rešitve.

Miloš Stošić

Prevedel Jean Nikolič

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

Parham Maghsoodloo (2723) – Ian Nepomniachtchi (2767), FIDE World Rapid and Blitz Team Championships (hitropotezni šah), Almati, Kazahstan, 3. 8. 2024.

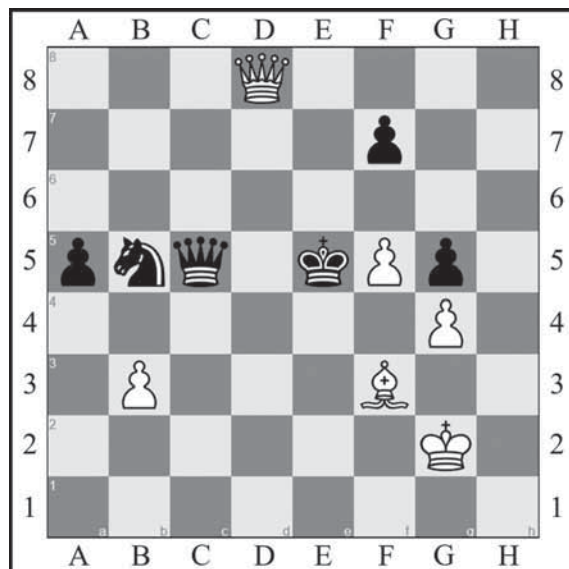
Na vrsti je beli. S četrto potezo črnega prisili v predajo, saj ta izgubi kraljico. Poiščite rešitev.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).

032
KRALJI
ULICE

Vic despuze.net

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRILI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNISTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodič Taubi: »Mislim, da je tura v poduk in opozorilo vsem, ki gredo z nami. In morda še najbolj nam samim v opomin, kje smo bili ... In kam se ne želimo več vrniti.«

Vodička Špela: »Kar nekaj let sem preživela na cesti kot brezdomka. Priporočam, da se tur udeležijo tisti, ki bi radi izvedeli, s kakšnimi težavami se brezdomni ljudje srečujemo in kako iz dneva v dan iščemo notranjo motivacijo za boljši jutri.«

Vodič Gašper: »Za menoj sta izkušnji z brezdomstvom in odvisnostjo. Zdaj stopam po pravi poti in se držim zastavljenih ciljev. Ponujanje Kraljev in vodenje tur mi pomagata pri zagotavljanju sredstev za dostojnejše življenje.«

Vodička Klavdija: »Dokler misliš, da padaš, si še na poti, ko pa se zaveš pristanka, je potrebna močna volja po življenju in spremembah. Ja, močna volja, borba in razumevanje drugih.«

»Gašper je eden od vodnikov po Nevid(e)ni Lublani, turi po mestu, ki ne osvetljuje znamenitih mestnih točk, temveč odkriva drugo plat mesta in življenja v njem – brezdomstvo.« (Dnevnik)

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokoјence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tura@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!

OGLASNA DESKA

Ste se že kdaj vprašali, ali je kateri izmed vaših odsluženih predmetov, morda uporaben za koga drugega? V Posredovalnici rabljenih predmetov, ki deluje v okviru društva Kralji ulice v Ljubljani, z veseljem sprejemamo predmete za dom in prosti čas, ki so pri vas že odslužili svoj namen (pohištva ne sprejemamo).
Info kontakt: Slavko, 030 323 308.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihiatričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zainteresirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društvo Kralji ulice se v mesecu septembru zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
 - slaščičarni ZVEZDA za slaščice,
 - fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
 - fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
 - KINODVORU za vstopnice,
 - ANNINI ZVEZDICI za pripomočke za osebno higieno,
 - NK OLIMPIJI za vstopnice,
 - NZS za vstopnice,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

Če želite objaviti svojo življenjsko izkušnjo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.00–16.00 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajenkam pravilno rešene avgustovske nagradne križanke. Knjigo *Ljubljanski džanki* prejmejo: Anja Bauman iz Kamnice, Dragica Tucovič iz Maribora in Klavdija Kmetič z Bleda.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finančni urad)

Rešitve iz prejšnje številke.

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

TOKOKROG, 13.

Moje bivanje v Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog (CPZOPD)

ŠEL JE ALI ODLOČITEV JE PADLA

No, pa je šel. Na A mislim. To je tisti borec za pravice poslušanja radia, o katerem sem vam poročal. Človek, ki se je zjutraj še tresel, da ga bodo vrgli ven, se je sedaj sam odločil, spakiral in odšel. Pravi, da gre štopat do doma na Štajerskem, pravi tudi, da gre do mame, kjer se bo poskušal sam do konca spucat. Vso srečo, vem, da je to le pobožna želja, ker kaj takega ni mogoče, ker drugače ustanov, kot je ta, ne bi bilo. Pa so. Z namenom, da se odvisniki na varen način in v varnem okolju brez rizičnih situacij spucajo in se naučijo obdržati abstinenco in jo čuvati kot zenico oka svoga. Se jo pa hitro zgubi (abstinirati sam je res hudič), sploh v svetu, kamor se vrača naš borec za slušne radosti. Zato mu želim mirno pot in čim več pameti, kajti rabil jo bo. Je pa ta dogodek ponovno osvetlil začetek moje kalvarije v tej ustanovi in ponovno dal v pretres moje želje in mi dal misliti, zakaj sem tu in kaj želim doseči. Če sem na začetku v svojo prihodnost vključeval ženo, jo sedaj čedalje bolj puščam ob strani in svojo prihodnost gradim na meni oziroma na enostarševski družini. Že preden sva začela s pucanjem, se nisva najbolje razumela, sedaj pa ko sva narazen brez obveznosti en do drugega, pa se je pokazalo njeno pravo lice.

TEŽAVNA IGRA

Zaključuje se moj četrti teden, in kolikor se spomnim, so mi terapevti ob začetku zdravljenja rekli, da bom na lahko šel na polodprti oddelek že po štirih tednih. A obstaja ena caka. Da me spustijo na PO, moram sodelovati v procesu zdravljenja, a glede na to, da faking ne izpostavljam drugih, po njihovo ne sodelujem. Upam, da jih bom lahko drugače prepričal, z drugimi svojimi vrlinami, kot sta pridnost in upoštevanje pravil. Pa jih zgleda ne bo tako enostavno, saj med moje vrline paše tudi vzkipljivost, ki jo res težko zadržujem, ko pa imam tukaj notri opravka s samimi butli, ki so neverjetno dobro dojele, kaj je sveti gral tega zdravljenja – izpostavljanje. Jaz pa se ne zdravim, ker ne znam izpostavljati, kot to počno sopacienti. Seveda so najboljši v tem tisti, ki so bili tukaj že vsaj petkrat, in valda, njim je kristalno jasno in znajo brez treme in slabe vesti izpeljat zadevo. Ti pa da misliti, če je to res dobra metoda zdravljenja, glede na to, da so največji uporabniki tega postopka že stari borci, ki so že skoraj vpisani v inventar te ustanove, ker so bili že tolikokrat tukaj na zdravljenju. Postopek razumem, upoštevati pa ga ne morem. Sem prepameten ali preneumen? Imam še vsaj dva tedna časa, preden grem na polodprti oddelek. Mogoče pa je treba vse njihove zahteve dosledno upoštevati in se potem na koncu vse poklopi v celoto, kar hočejo doseči. Še bolj bom sprejemal povratne informacije in iz njih potegniti le dobro in ne več le besa in gneva. Pustimo se presenetiti.

NEPREVIDNOST

Včeraj sem med prostim časom upadu v sobo, ki jo delim s sotrpinom, ki se želi spucat, in kljub temu da se je hotela skriti, opazil za vrati eno od dveh punc, ki sta še tukaj na oddelku. Aja, pozabil sem povedat, da smo dobil novo dekle, a v svoji sobi sem zasačil tisto, ki je že od prej kle not. Torej moj cimer krši

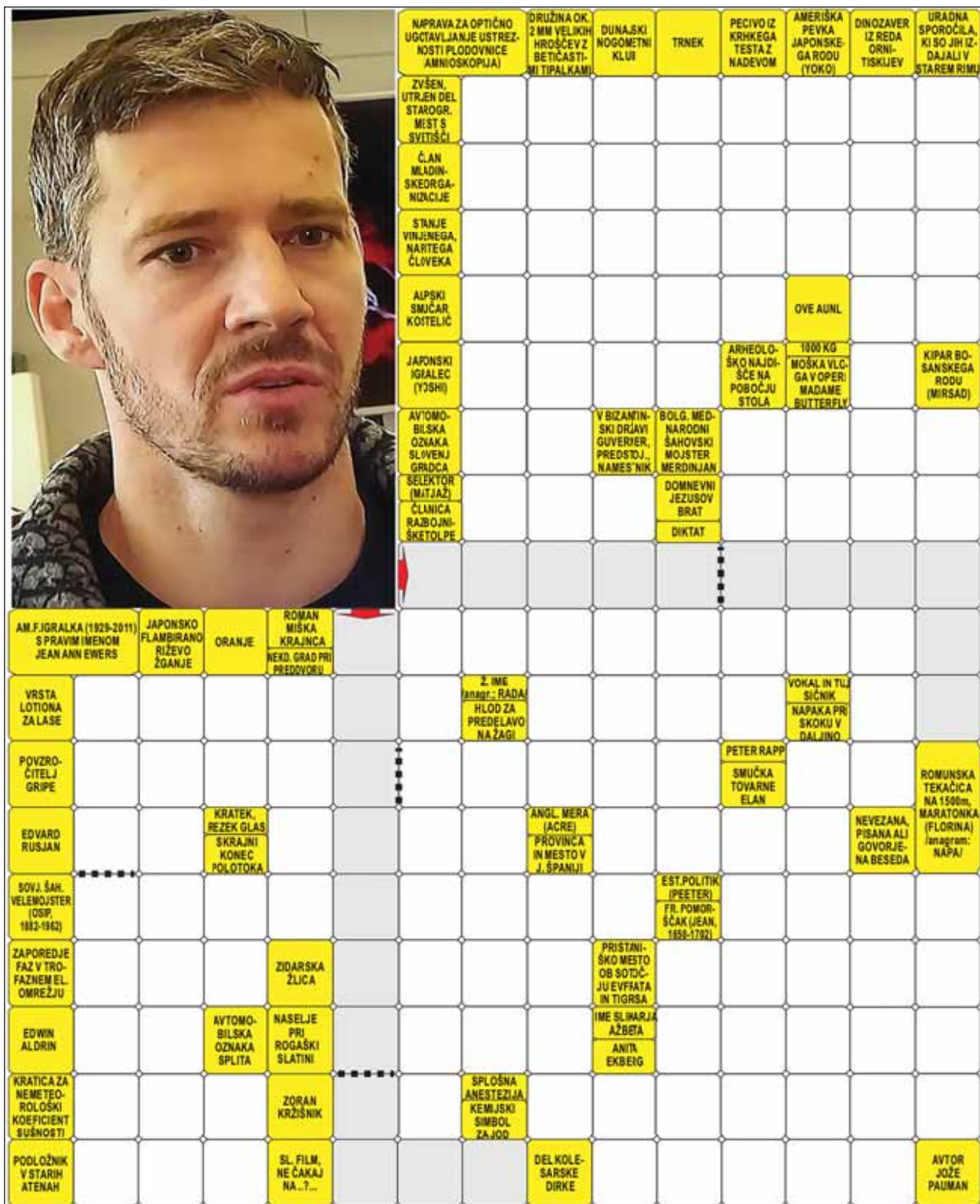

Foto: Aceembelif

pravilo »brez fizičnih kontaktov«. V očeh sem jima videl, da sta se zelo prestrašila, in kitarist me je prosil, da ne povem nikomur. Odgovoril sem mu, da ni panike, in zapustil sobo. Boli me kita, kaj kdo drug dela, samo da ne ovira mene. Vem, da je to skupinsko zdravljenje in bi jima kao pomagal, če bi ju izpostavil in s tem pomagal tudi sebi, a se mi to zdi bedasto. Bedasto pa se mi je tudi zdelo, ko me je zvečer, preden sva šla spat, cimer vprašal, kaj si mislim o tem, če bi ga on namoču, če se splača in kako bi to izvedel, da ga/ju ne bi dobili. Povedal sem mu, da že sam ve, kaj dela in naj dobro premisli, če se splača tvegat za en seks, da te vržejo ven. Striktno pa sem mu tudi povedal, da če bo že skaku, da me more nekako opozoriti, da ne bom ravno takrat upadu v sobo. Vprašal sem ga tudi, če ni glih zadnič razlago, da ga mede, ker ga njegova bejba v četrtek ni prišla obiskat. Pravi, da na vse skupaj gleda kot na zajebancijo in da je njegova bejba zunaj starejša od njega, ful situirana in ga zalaga z denarjem. Da je ona v bistvu njegova sugarmama al cougarca al kar koli že. Torej je res brez veze riskirati zdravljenje in vir dohodkov. Pa kaj, ko so skoraj vsi tukaj že vsaj tretjič, če ne petič. Torej so si gotovo v glavi zapisal, da itak lahko še enkrat pridejo, če tokrat pač ne bo uspelo. Poskusiti ni greh. Tudi poskusiti jebati ni greh – razen če te dobijo, pol si grešnik in si izbrisan. Še nekaj mi pri vsem skupaj ne da miru. Par dni nazaj sva se s sestanovalcem pogovarjala nekaj o virusih in mi je rekel, da misli, da ima hepatitis C ali še celo kaj hujšega in še čaka na izvide. Ne vem, kje ima pamet, kajti tukaj notri so stiki prepovedani in posledično tudi ni kondomov. Torej bi lahko imel toliko pameti, da bi vedel, kaj je prav in kaj ne, in če že dela bedarije, naj se najprej prepriča, pri čem je, ne pa, da poleg ljubezni trosi naokoli še nekaj bolj nevarnega.

Anatej

NAGRADNA KRIŽANKA

NAGRAJENCI_KE SO OBJAVLJENI_E NA STRANI 33.

AGOB – bolg mednarodni šah. mojster Merdijan, EVE BRENT – am. f. igralka (1929-2011) s pravim imenom Jean AnnEwers, HIRESAKE – japonsko flambirano riževo žganje, JOZE – domnevni Jezusov brat.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. Dh8+, Kf4;
2. Dh2+, Ke3; 3. Dg1+, Kd3; 4. Dxc5.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Trem izžrebanim bomo podelili knjigo *Ljubljanski džanki*, avtorja Petra Pitambarja Pangerca.

Danica & Seba

